

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO
TOIMINTAKERTOMUS 2009
15.3.2010

CIMOn vuosi 2009 pähkinänkuoressa

Yleiskuva

Kokonaisuutena 2009 oli hyvä ja tasapainoinen vuosi. Tulossopimuksessa toiminnalle asetetut tavoitteet saavutettiin yleisesti ottaen hyvin. Toiminta koostui noin 60 erillisestä hankkeesta (ohjelmat, yhteistyöprojektit jne.), joissa oli mukana liki 30 000 henkilöä. Sekä CIMOssa tarjolla oleva asiantuntijuus että palveluiden saatavuus ja laatu olivat vuoden aikana nousussa, mikä näkyy kasvavana määränä erilaisia asiantuntijapyyntöjä ja informaatiota.

Saavutukset

Erasmus-ohjelman kautta lähtevien opiskelijoiden ja harjoittelijoiden määrät kasvoivat edellisestä vuodesta siten, että viime vuonna suomalaisten lähtijöiden määrä oli yhteensä 4400. Samaan aikaan Suomeen tuli 6500 Erasmus-opiskelijaa ja -harjoittelijaa. EU:n uusi *Management Partnership* - eli *Koulu Euroopassa – Eurooppa koulussa* -ohjelma käynnistettiin Suomessa ja se herätti persoonallisen toteutusideansa ansiosta myönteistä mielenkiintoa sekä rahoittajan että asiakkaiden tahoilla. Aasia-strategiaa vauhdittamaan palkattiin Shanghaihin CIMOn asiantuntija, joka avustaa erityisesti Kiina-yhteistyön vahvistamista. Alueellistamisselvityksestä, muutosta ja CIMOn johdossa tapahtuneista vaihdoksista huolimatta organisaatio vakiintui uusiin tiloihin Hakaniemenrannassa hyvin.

Haasteet

CIMOn toimintaa kuvaa edelleen pirstaleisuus, toisin sanoen monista pienistä hankkeista muodostuva työohjelma. Haasteiksi jäivät pyrkimykset toiminnan keskittämistä laajemmiksi kokonaisuuksiksi sekä selkeämpi keskittyminen toimialan kannalta tärkeisiin asioihin. Pirstaleisuus koskee myös CIMOn rahoitusta. Opetusministeriön hanke- ja täydentävä rahoitus koostuu 22 eri määrärahasta, mikä ei vastaa CIMOn kehittämistyöryhmän tavoitetta rahoituksen kokoamisesta toimintamomentille. Tulossopimuksessa asetettuja tavoitelukuja ei Pohjois-Amerikan osalta saavutettu. Opiskelijaliikkuvuuden ja harjoittelun lisääminen sekä Yhdysvaltojen että erityisesti Kanadan kanssa on eräs tulevaisuuden haasteista.

Talous

CIMOn kokonaisrahoitus vuonna 2009 oli 38,5 miljoonaa euroa. Lisäystä edellisestä vuodesta oli 6,6 %. Kokonaisbudjetista 70 % muodostuu ulkoisesta rahoituksesta. Toimintamenot olivat 10,1 miljoonaa euroa, mikä on 4,1 % enemmän kuin vuonna 2008.

Työyhteisö

Henkilövuosia oli 105 eli noin kaksi henkilötyövuotta vähemmän kuin edellisenä toimintavuonna. Vähennystä on tapahtunut mm. hallintopalveluissa. CIMO on sisäisen henkilöstöbarometrin mukaan hyväkuntoinen ja terve organisaatio. Loppuvuodesta toteutettu asiakas- ja sidosryhmäkysely kertoo erittäin tyytyväisestä asiakaskunnasta sekä arvostetusta ja pidetystä organisaatiosta.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdon katsaus.....	2
2. Toiminnan vaikuttavuus ja tuloksellisuus	3
3. Siirtomenojen vaikuttavuus ja tulostavoitteiden saavuttaminen	3
3.1 Kansalliset ohjelmat.....	4
3.1.1 Jatko-opiskelun ja kansainvälisen harjoittelun tukeminen.....	4
3.1.2 Verkosto-ohjelmat.....	7
3.1.3 Nuori kulttuuri -matka-avustukset.....	8
3.1.4 Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen edistäminen	8
3.2 Euroopan unionin ohjelmat.....	10
3.2.1 Elinikäisen oppimisen ohjelma	10
3.2.1.1 Comenius-kouluohjelma	11
3.2.1.2 Erasmus-, Erasmus Mundus- ja Tempus-korkeakouluohjelmat.....	12
3.2.1.3 Ammatillisen koulutuksen Leonardo da Vinci -ohjelma.....	14
3.2.1.4 Grundtvig-aikuiskoulutusohjelma.....	17
3.2.1.5 Opintovierailut-ohjelma.....	18
3.2.2 EU:n nuorisotoimintaohjelma Youth in Action	18
3.2.3 EU:n Kulttuuri -ohjelma.....	20
3.2.4 EU:n Kansalaisten Eurooppa -ohjelma	21
3.5 Pohjoismainen yhteistyö.....	21
4. Muun toiminnan tuloksellisuus.....	22
4.1 Viestintä ja tietopalvelut.....	22
4.2 Asuntolat.....	25
5. Toiminnan laadun, tuottavuuden ja hallinnon kehittäminen	25
6. CIMOn henkilöstö ja henkiset voimavarat	26
7. Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma sekä yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	29
8. Tilinpäätösanalyysi	30
8.1 Rahoitusrakenteen yleisestä kehityksestä	30
8.2 Talousarvion toteutumisen analyysi	31
8.2.1 Talousarvion toimintamenorahoitus.....	31
8.2.2 Talousarvion täydentävä rahoitus.....	31
8.2.3 Ulkopuolinen rahoitus	35
8.3 Toiminnan tuottojen ja kulujen analyysi.....	35
8.3.1 Toiminnan kulut	35
8.3.2 Toiminnan tuotot.....	35
8.4 Taseen analyysi.....	38
8.4.1 Taseen vastaavaa	38
8.4.2 Taseen vastattavaa	38
8.5 Maksullisen palvelutoiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan kannattavuuden analyysi	38
8.5.1 Asuntolatoimen kustannusvastaavuus (maksullinen palvelutoiminta)	38
8.5.2 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	39
Muut keskeiset tilinpäätöslaskelmien liitteenä annettavat tiedot	41
Allekirjoitus.....	47

1. Johdon katsaus

”Kulunut toimintavuosi oli muutoksiin valmistautumisen ja toiminnan kehittämisen aikaa”. Näin alkoi vuotta 2008 kuvannut CIMOn toimintakertomus. Tämän toimintakertomuksen voi aloittaa samoin sanoin. Mennyt vuosi oli siirtymäjakso monessakin mielessä. CIMO muutti uusittuihin tiloihin Hakaniemenrantaan yhdessä Fulbright Centerin kanssa. Pian muuton jälkeen opetusministeriö päätti selvittää CIMOn siirtämisen Helsingistä joko kokonaan tai osittain osana valtakunnallista alueellistamispolitiikkaa. Selvitys julkaistiin 18.11.2009 ja siinä todetaan, että CIMOn alueellistamiselle ei löydy perusteita. Myös CIMOn johto vaihtui, kun johtaja Ulla Ekberg siirtyi eläkkeelle 1.3.2009 ja kesäkuussa valittiin uusi johtaja Pasi Sahlberg, joka aloitti tehtävässään 1.12.2009. Merkittäviä asioita mille tahansa organisaatiolle.

Vuoden 2009 kuluessa CIMO sai hallinnoitavakseen uusia ohjelmia ja joihinkin vanhoihin ohjelmiin tuli uusia toimintoja. Merkittävin uusi ohjelma on korkea-asteen oppilaitosten kapasiteetin vahvistamisen tukiohjelma (*IKI-ohjelma*). Sen tarkoituksena on tukea korkeakoulusektoria kehitysmaissa Suomen ja kehitysmaiden korkeakoulujen yhteistyön kautta. Ohjelman kokonaisbudjetti on 4,5 miljoonaa euroa vuosille 2010–2011. *North-South-South*-ohjelma arvioitiin toimintavuoden aikana ja sen jatkosta tehtiin päätös vuosille 2010–2012. Nämä kaksi ohjelmaa täydentävät toisiaan ja tarjoavat korkeakouluille entistä paremmat mahdollisuudet osallistua kehitysyhteistyöhön. Samalla ne vahvistavat CIMOn roolia globaalin vastuun levittämisessä entistä laajemmalle suomalaisessa yhteiskunnassa.

Merkittävä lisä CIMOn toiminnassa on *Koulu Euroopassa – Eurooppa koulussa* -hankkeen käynnistyminen. Ohjelma toteuttaa Suomessa Euroopan komission ja Suomen hallituksen välistä hallintokumppanuutta, jonka tarkoituksena on lisätä kansalaisten EU-tietämystä. Suomessa ohjelman toimintamuotoja ovat opettajien Eurooppa-temaan liittyvän täydennyskoulutuksen tukeminen sekä ulkomaisten Erasmus-opiskelijoiden yläkoulujen ja lukioiden opetukseen osallistumisen rahoitus. Tämä uusi ohjelma herätti heti käynnistyessään mielenkiintoa niin Euroopan komissiossa kuin suomalaisissa oppilaitoksissa.

Suomalaisten korkeakoulujen näkyvyyttä Kiinassa lisättiin lähettämällä CIMOn edustaja luomaan korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteystoimisto Shanghaihin. Käytännön järjestelyistä Kiinassa vastaa Finn-Chi, jonka tiloissa toimii CIMOn asiantuntijana Juha Tähkämaa. Tämä on kaksivuotinen kokeilu, joka rahoitetaan opetusministeriön erillismäärärahalta. Perusteluna kokeilulle on ollut suomalaisten opiskelijoiden kiinnostuksen kasvu Kiinaa kohtaan sekä koulutusmarkkinoiden mahdollisuudet Kiinassa suomalaisten korkeakoulujen näkökulmasta katsottuna.

Organisaationa CIMO on terve ja hyväkuntoinen. CIMOn henkilökunta on osaavaa ja organisaatioon sitoutunutta. Epävarman toimintavuoden aikana työyhteisö pääsi erinomaisiin tuloksiin. Tulostavoitteena ollut kokonaisliikkuvuuden määrä ylitettiin 345 henkilöllä. Myös muut tulosindikaattorit kertovat tehokkaasta ja arvostetusta organisaatiosta. Henkilökunnan omaa tyytyväisyyttä mittaava työtyytyväisyysbarometri toteutettiin lokakuussa. Tulokset paranivat ja barometrin keskiarvoksi tuli 3,4 (asteikolla 1-5) Tulos oli aiempia vuosia parempi ja keskiarvo nousi 0,2 pistettä.

Toimintavuoden lopulla CIMO teetti laajan asiakas- ja sidosryhmäkyselyn. Kysely lähetettiin 2200 henkilölle ja vastaukset saatiin 906 henkilöltä. Vastausten perusteella voidaan sanoa, että CIMO nähdään nuorekkaana, tehokkaana ja palvelualltiina organisaationa. CIMOn maine on erittäin hyvä ja henkilöstön osaamista ja ammattitaitoa pidetään korkeana. Kokonaisuudessaan CIMO saa asiakailtaan erittäin hyvän arvosanan 77 (asteikko 0–100). Kehittämiskohteiksi nousivat jo käynnistetty verkkopalveluiden kehittäminen ja asiakkaiden ottaminen aikaisempaa paremmin mukaan suunnitelmaan CIMOn kehittämistä ja toimintaa.

Vuosi 2009 antaa erinomaisen lähtökohdan organisaation jatkuvalla kehittämiselle ja palveluiden laadun ylläpitämiselle. Keväällä 2009 julkaistu suomalaisten korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia on CIMOille samalla kertaa sekä haaste että mahdollisuus etsiä uusia toimintatapoja korkeakoulujen kanssa. EU:n nuoriso- ja kulttuuriohjelmat tuovat CIMOn toimintaan rikkautta ja monipuolisuutta. Toimintavuosi, jota seuraavilla sivuilla kuvataan yksityiskohtaisemmin, vahvistaa CIMOn asemaa maamme merkittävänä kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön palvelu- ja asiantuntijaorganisaationa.

2. Toiminnan vaikuttavuus ja tuloksellisuus

CIMO on opetusministeriön alainen liikkuvuuden ja kansainvälisen yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio.

Ministeriö oli asettanut CIMOLle seuraavat tulostavoitteet, jotka on kirjattu valtion tulo- ja menoarvioon vuodelle 2009:

CIMO

- edistää kansainvälistä vuorovaikutusta suomalaisessa koulutuksessa ja työelämässä sekä kulttuuri- ja nuorisotoimen alueella
- tukee toiminnallaan kansainvälisen liikkuvuuden lisäämistä sekä suomalaisen koulutuksen ja kulttuurin kansainvälistä näkyvyyttä ja kilpailukykyä
- toteuttaa apuraha- ja henkilövaihto-ohjelmia ja vastaa Euroopan unionin koulutus-, kulttuuri- ja nuoriso-ohjelmien kansallisesta toimeenpanosta sekä pohjoismaisen Nordplus-ohjelman toimeenpanosta
- järjestää neuvonta- ja tietopalveluja sekä markkinoi koulutusta kansainvälisesti, erityisinä paino-alueina ovat Venäjä, Aasia ja Pohjois-Amerikka
- tukee Suomen kielen ja kulttuurin opetusta ulkomaisissa yliopistoissa
- lisää tietotekniikan hyväksikäyttöä tiedotuksessa, neuvonnassa ja koulutuksessa.

CIMO toimii yhteistyössä tehtäviinsä liittyvää toimintaa hoitavien ja rahoittavien kansallisten ja kansainvälisten viranomaisten, oppilaitosten ja korkeakoulujen, järjestöjen ja muiden yhteisöjen kanssa (L 951/2008 2 §). CIMOn toimintaa ohjaavat opetusministeriön ohella eri ohjelmia rahoittavat yhteistyötahot: Euroopan unionin komissio, Pohjoismaiden Ministerineuvosto, ulkoasiainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtiovarainministeriö. Myös nämä toiminnot on kirjattu CIMOn tulostavoitteisiin.

CIMO vaikuttaa suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistymiseen ennen muuta myöntämällä taloudellista tukea toimialansa liikkuvuutta ja muuta kansainvälistä yhteistyötä lisääviin kehittämishankkeisiin, projekteihin ja verkostoihin (siirtomenot). CIMO toimii myös kansainvälistymisen asiantuntijana toimialallaan.

3. Siirtomenojen vaikuttavuus ja tulostavoitteiden saavuttaminen

Vuonna 2009 CIMO myönsi eri ohjelmissaan projektivastuksina, hanketukina ja yksilöapurahoina yhteensä 27 500 000 euroa. Tulossopimuksessa opetusministeriön kanssa sovittiin CIMOn rahoittamalle toiminnalle liikkuvuutta koskevat määrälliset tavoitteet. Kokonaistavoite ylitettiin, mutta kaikkia osatavoitteita ei saavutettu. Tavoitteita asetettiin nyt ensimmäistä kertaa tärkeimmille maantieteellisille alueille. Tavoitteet ylitettiin Venäjään ja Aasian osalta, mutta niistä jäätin Pohjois-Amerikan osalta. Aasiaan lasketaan tässä yhteydessä yhteistyö Intian, Japanin, Kiinan ja Korean kanssa.

Liikkuvuustilasto on tulostittarina toteava eikä välttämättä kuvaa toiminnan vaikuttavuutta parhaalla mahdollisella tavalla. Vaihtoon osallistuneiden määrästä voidaan sanoa, että CIMOn ohjelmien kautta suhteutettuna joka neljännellä ikäluokkaan kuuluvalla suomalaisella on mahdollisuus lähteä vaihtoon.

Taulukko 1. CIMOn määrälliset tavoitteet ja toteumat 2007–2009

	Toteuma 2007	Toteuma 2008	Tavoite 2009	Toteuma 2009
LLP-ohjelmaan osallistuvat*	16 673	17 605	17 910	19 198
- Suomesta lähtevät	10 418	11 344	11 280	12 658
- Suomeen saapuvat	6 255	6 306	6 630	6 540
Nuoriso toimintaohjelmaan YiA osallistuvat	2 500	3 083	2500	2 429
Kv-harjoittelijavaihto	1 252	1 309	-	-
Bi- ja multilateraaliset apurahat	960	919	2450	1601
- vaihto-ohjelmat (First + N2N + Aasia)	364	357	-	-
- Venäjä			300	411
- Aasia			80	113
- Pohjois-Amerikka			200	130
- muut stipendiohjelmat	365	325	-	-
Muu harjoitteluvaihto ja apurahat			1870	947
- North-South-South kehitysmaaohjelma	231	233	260	295
Suomen kielen kesäkurssit	222	228	245	186
Opetusvierailut/UKAN	12	15	15	13
Yhteensä	21 619	23 159	23 380	23 722

3.1 Kansalliset ohjelmat

CIMO tukee kansainvälistä liikkuvuutta ja yhteistyötä monien eri lähteistä rahoitettujen kansallisten ohjelmien avulla. Päärahoitusmuotoina ovat valtion budjetissa suoraan CIMOLle siirtomenoiksi tarkoitettut määrärahat 2,8 miljoonaa euroa. Opetusministeriön erillisrahoituksesta jaettiin hankkeille 1,9 miljoonaa euroa. Lisäksi kansallisia ohjelmia rahoittivat opetushallitus, ulkoasiainministeriö ja valtiovarainministeriö 2,3 miljoonalla eurolla.

3.1.1 Jatko-opiskelun ja kansainvälisen harjoittelun tukeminen

CIMOn ohjelmiin hakeneiden ja eri maihin lähteneiden harjoittelijoiden määrät pysyivät vuonna 2009 suunnilleen edellisen vuoden tasolla. Sen sijaan Suomeen tuli huomattavasti aikaisempaa vähemmän harjoittelijoita. Tämä johtuu mm. siitä, että luonnonvaraohjelma lopetettiin vuoden 2008 aikana. Lisäksi Erasmus-harjoittelun myötä pääasiallinen vastuu harjoittelupaikkojen järjestämisessä ulkomaalaisille on siirtynyt korkeakouluille. Suomeen saapuu CIMOn kautta lähinnä IAESTE-ohjelman harjoittelijoita.

Kiinnostus jatko-opiskelustipendeihin säilyi ennallaan. Intialaisten hakijoiden määrä laski tiukentuneiden hakukriteerien takia: apuraha on tarkoitettu väitöskirjan tekoon.

Maantieteelliset painopistealueet

Kiina

Suomalaisten opiskelijoiden kiinnostus Kiinaa kohtaan on kasvussa. CIMOn kansallisissa harjoitteluohjelmissa avattiin Kiinaan uusia mahdollisuuksia vuonna 2008. Vuonna 2009 Kiinaan hakeneiden määrä kaksinkertaistui (99 kpl) ja maahan lähti 20 harjoittelijaa. Myös korkeakouluopintoja koskeva apuraha-ohjelma kiinnosti hakijoita aikaisempaa enemmän. Kaikkiaan Kiinaan lähti tässä ohjelmassa 9 stipendiaattia. Suomeen saapui sama määrä kiinalaisia jatko-opiskelijoita eri ohjelmien kautta.

Intia

Sitran vuosina 2007–2008 rahoittama, intialaisille opiskelijoille ja tutkijoille suunnattu *Sitra Fellowship* -ohjelma siirtyi opetusministeriön hankerahoitukseen. Samalla ohjelman nimi muutettiin muotoon *CIMO India Fellowship*. Ohjelmaa tuettiin hankerahoituksen lisäksi myös CIMOn kahdenvälisen yhteistyön määrärahoista. Eri ohjelmissa Suomeen saapui yhteensä 24 intialaista jatko-opiskelijaa.

Venäjä

Venäjä-yhteistyötä tuettiin edelleen erityisesti CIMOn Talvikoulun sekä CIMO Fellowship -apurahojen avulla. CIMOn 13. talvikoulu järjestettiin maaliskuussa teemalla *Biomolecules in Health and Disease*; siihen osallistui 22 venäläistä ja 2 ukrainalaista opiskelijaa. Vuonna 2009 apuraha-kautensa suomalaisissa yliopistoissa aloitti 26 venäläistä opiskelijaa. CIMO Fellowship -apurahoja myönnettiin kaikkiaan 102 opiskelijalle. Suomesta lähti Venäjälle 25 opiskelijaa Venäjän valtion apuraja-ohjelmassa. Lisäksi maahan suuntasi CIMOn kautta 22 suomalaista harjoittelijaa.

Pohjois-Amerikka

Harjoittelijavaihtoa Yhdysvaltojen ja Kanadan kanssa on edistetty muun muassa tukemalla suomalaisten harjoittelua Suomi-kodeissa ja amerikansuomalaisissa lehdissä sekä auttamalla Yhdysvaltoihin ja Kanadaan lähteviä työlupien hakemisessa itse hankittuihin harjoittelupaikkoihin. Suomi-kodeissa tapahtuvaa harjoittelua on opetusministeriön hankerahan lisäksi tuettu CIMOn kahden- ja monenkeskisen yhteistyön määrärahoihin. Yhdysvaltalaisten jatko-opiskelijoiden opintoja suomalaisissa yliopistoissa tuettiin CIMO-Fulbright - ja CIMO Fellowship-apurahoin.

Työelämäyhteistyö ja kansainvälisen harjoittelun kehittäminen

CIMOn selvitys *Kansainvälinen harjoittelu korkeakouluissa* valmistui. Selvityksen pohjalta on kehitetty kansainvälistä harjoittelua korkeakoulujen ja CIMOn yhteistyönä TraiNet-verkostossa. Selvityksessä esille nostettuja kehittämiskohteita (mm. harjoitteluun motivoiminen, työnantajayhteistyö) on käsitelty korkeakoulujen kanssa järjestetyissä seminaareissa.

Suomalaisille korkeakouluille ja niissä opiskeleville välitettiin HarNet-sähköpostilistan kautta tietoja eurooppalaisista harjoittelupaikoista, joihin on mahdollista saada Erasmus-tuki. Vuonna 2009 näitä paikkatietoja välitettiin 50 kappaletta. Kansainvälisen harjoittelun mahdollisuuksia esiteltiin lukuisissa infotilaisuuksissa, CIMOn järjestämässä seminaareissa sekä ura- ja rekrytointimessuilla.

Taulukko 2. Opiskelija-apurahaohjelmiin osallistuneet 2007–2009

Yksilöapurahat	Henkilöt 2007	Henkilöt 2008	Henkilöt 2009
Kahdenväliset apurahat (lähtevät)			
	96	69	60
Finnish Government Scholarship Pool	47	36	39
CIMO Fellowships (saapujat)	107	101	102
Suomen kielen ohjelma (saapujat)	20	23	32
Sukukansaohjelma (saapujat)	20	20	12
Venäjän valtion stipendit suomalaisille	28	27	25
Latinalaisen Amerikan ohjelma			
	10	9	6
- lähtevät	7	3	6
- saapuvat	3	6	-
College of Europe (lähtevät)	6	1	4
Sitra/CIMOIndia -Fellowships	7	13	19
- lähtevät	1		
- saapuvat	6		
Talvikoulu	24	26	24
Yhteensä	365	325	323

Taulukko 3. Kansainvälisen harjoittelun liikkuvuus 2007–2009

CIMOn ohjelmat	2007	2008	2008	2008	2009	2009	2009
	Yhteensä	Lähtevät	Saapuvat	Yhteensä	Lähtevät	Saapuvat	Yhteensä
IAESTE	172	72	86	158	73	70	143
Kahdenväliset sopimukset	649	302	278	580	241	64	305
Kansainväliset järjestöt	51	53	19	72	57	-	57
Virkamiesvaihto	51	22	9	31	25	4	29
JPO ja JED		9		9	44	-	44
Suomea Suomessa	28	-	37	37		32	32
Yhteensä	951	458	429	887	440	170	610
CIMOn tukemat							
Opiskelijajärjestöt							
AISEEC	55	37	27	64	35	25	60
ELSA	7	1	4	5	2	3	5
FIMSIC	210	115	117	232	107	115	222
SfaO	20	9	5	14	7	9	16
IAAS	9	-	7	7		4	4
Yhteensä	301	162	160	322	151	156	307
Kaikki yhteensä	1 252	620	589	1 209	591	326	917

Taulukko 4. Maksetut harjoittelu- ja opiskeluapurahat 2007–2009

(kursivoidut ovat harjoittelustipendejä tai muuta harjoitteluun liittyvää)

	2007	2008	2009
<i>Opiskelijajärjestöyhteistyö</i>	26 300	26 800	26 300
<i>Vapaa-ajan ohjelma</i>	14 557	13 988	12 552
Suomi-kodit	74 700	95 140	85 850
<i>Suomi-lehdet</i>	21 880	34 440	15 120
<i>Suomea Suomessa</i>	44 768	69 368	60 912
<i>Lehtoraattiharjoittelu</i>	36 190	30 710	34 060
<i>Kulttuuri-instituuttiharjoittelu</i>	213 860	234 950	87 610
<i>Kotimainen harjoittelu (valtion hallinto)</i>	35 788	42 143	46 764
<i>Kauppakamarit (lopetettu 2008)</i>	22 910	10 950	
<i>Maaohjelmat lähtevät harjoittelijat ja jatko-opiskelijat</i>	220 508	195 296	185 756
<i>MEK (lopetettu 2007)</i>	54 820		-
<i>Finpro vientikeskukset</i>	226 360	257 940	265 466
<i>UM-edustusto ohjelma</i>	187 140	215 940	255 130
Bi-ohjelmat FGS-Pool	341 976	290 816	366 233
Suomen kielen ohjelma	52 925	34 800	52 600
Suomen kielen pro gradu	14 160	36 700	31 800
Sukukansaohjelma	39 339	60 000	60 000
Nuoret tutkijat (Fellowship)	856 077	852 839	847 008
College of Europe	42 000	7 000	35 000
Latin.Amerikka opettajavierailut	19 739	16 969	12 800
Fulbright Center –yhteistyö	40 570	58 895	48 820
Venäjä – yksilöapurahat	17 470	18 150	16 700
SITRA (Intia Fellowship)	61 061	108 093	166 445
Kaikki yhteensä	2 665 098	2 711 927	2 712 927

Taulukko 5. Maksetut harjoittelu- ja yksilöapurahat 2007–2009

	2007	2008	2009
Kahdenväliset sopimukset	2 665 098	2 711 927	2 712 927
Kansainväliset järjestöt	117 245	124 625	119 760
Virkamiesvaihto	178 458	79 171	115 412
Yhteensä	2 960 801	2 915 723	2 950 108

Taulukko 6. Harjoittelu- ja yksilöapurahojen toiminnan menot ja henkilötyövuodet 2007–2009

	2007	2008	2009
Toimintaan käytetyt henkilötyövuodet	14	13	12
Toimintaan liittyvät välittömät henkilöstökulut	549 720	508 729	553 235
Muut toimintamenot	112 059	168 182	129 442
Toiminnan kulut yhteensä	661 779	676 911	682 677

3.1.2 Verkosto-ohjelmat

Opetusministeriö myönsi CIMOille yhteensä 465 000 euroa jaettavaksi korkeakoulujen kansainvälistymistä edistäviin verkostoyhteistyöhankkeisiin. Näitä ovat Suomen ja Lontois-Venäjän korkeakoulujen yhteistyöhön tarkoitettu FIRST, Aasia-verkostoyhteistyöohjelma sekä arktisen alueen opiskelijaliikkuvuutta edistävä North2North.

Taulukko 7. Verkosto-ohjelmien liikkuvuus (hakijana oppilaitos) 2007–2009

Verkosto-ohjelmien liikkuvuus	2007	2008	2009
FIRST	270	271	307
- lähtevät	96	110	121
- saapuvat	174	161	186
north2north	46	35	33
- lähtevät	15	16	28
- saapuvat	31	19	5
NORTH-SOUTH	231	233	295
- lähtevät	114	105	129
- saapuvat	117	128	166
Aasia-verkostoyhteistyö*	48	51	21
- lähtevät	29	30	8
- saapuvat	19	21	13
Yhteensä	595	590	656

* Huom. Aasia-yhteistyössä uusi käytäntö 2009. Korkeakoulut voivat käyttää apurahaa koko lukuvuoden ja liikkuvuus toteutuu osin vasta keväällä 2010.

Taulukko 8. Verkosto-ohjelmien maksetut apurahat 2007–2009

VERKOSTO-OHJELMAT, APURAHAT	2007	2008	2009
FIRST	303 462	420 185	437 575
North2North	60 500	43 850	64 300
North-South-South	860 664	1 205 752	1 267 500
Aasia	53 376	60 052	143 653
Yhteensä	1 278 002	1 729 839	1 913 027

Taulukko 9. Verkosto-ohjelmien toiminnan menot ja käytetyt henkilötyövuodet 2007–2009

VERKOSTO-OHJELMAT	2007	2008	2009
Ohjelmahallintoon käytetyt henkilötyövuodet yht.	4,74	3,43	3,05
Ohjelmiin liittyvät välittömät henkilöstökulut	160 226	174 870	139 735
Muut toimintamenot	88 943	96 917	73 810

Kehitysmaiden kanssa tehtävä korkeakouluysteistyö

CIMO hallinnoi myös ulkoasiainministeriön rahoittamaa Suomen ja kehitysmaiden korkeakoulujen välistä liikkuvuusohjelmaa North-South-South Higher Education Institution Network Programme.

Vuoden 2009 aikana North-South-South-ohjelma arvioitiin ja tulosten perusteella ulkoasiainministeriö teki päätöksen ohjelman jatkokaudesta vuosille 2010–2012. Arviointi kohdistui ohjelman viisivuotiseen toteuttamiskauteen. Tulosten mukaan ohjelman yleiset tavoitteet ovat yhdenmukaisia Suomen kehityspolitiikan ja -prioriteettien kanssa. Ohjelma ja yksittäiset verkostot ovat olleet hyvin hallinnoituja ja organisoituja, mutta kehittämistarpeita on vielä monitoroinnissa ja vaikuttavuuden arvioinnissa. Verkostojen tavoitteiden tulisi painottaa enemmän sekä Pohjoisen että Etelän partnereiden tarpeita.

Yleisenä johtopäätöksenä arvioinnissa todettiin, että ohjelma on arvokas lisä Suomen kehitysyhteistyölle sekä Etelän korkea-asteen koulutusjärjestelmille ja sen toteuttamista tulisi jatkaa.

Syksyllä 2009 pidetyn tarjouskilpailun perusteella ulkoministeriö antoi CIMOille hallinnoitavaksi vuoden 2010 alusta lähtien Korkeakoulu-IKI-ohjelman, joka tukee korkea-asteen oppilaitosten kapasiteetin vahvistamista. Uuden ohjelman valmistelut aloitettiin joulukuussa 2009.

3.1.3 Nuori kulttuuri -matka-avustukset

Nuori Kulttuuri -matka-avustusten tavoitteena on tarjota nuorten ryhmille kansainvälisiä esiintymiskokemuksia sekä mahdollistaa suomalaisen nuoren kulttuurin näkyminen maailmalla. Vuoden 2009 aikana tavoite saavutettiin hyvin, koska ohjelman kautta tuettiin 1088 nuoren esiintymisiä ulkomailla. Hakemuksia tuli 72 ryhmältä, joista 63 sai tukea. Osallistujien määrä väheni, sillä hankkeiden keskeinen teema muuttui musiikista teatteriin ja sirkukseen.

Vuoden 2009 aikana valmisteltiin ohjelman seuraavan 10-vuotiskauden strategia ministerille luovutettavaksi. CIMOn edustaja osallistui kansainvälistä osiota pohtineen työryhmän lisäksi hallinnon ja viestinnän työryhmiin.

Vuoden kuluessa määriteltiin myös Nuori Kulttuuri Lähettiläs -toiminnan uudet suuntaviivat sekä järjestettiin koulutusta lähettiläille ja tapaaminen kulttuuriministerin kanssa.

Taulukko 10. Nuori Kulttuuri osallistujat ja maksetut avustukset 2007–2009

	2007	2008	2009
Maksetut matka-avustukset	118 450	150 000	138 260
Lähettilästoiminta	25 800	20 500	41 740
Osallistujat	1 385	1 909	1 088

3.1.4 Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen edistäminen

CIMOn tehtävänä on edistää Suomen kielen ja kulttuurin opetusta ulkomaisissa yliopistoissa ja tukea niiden opiskelijoita mm. järjestämällä suomen kielen kursseja ja harjoittelua Suomessa sekä myöntämällä apurahoja Suomeen. Vuonna 2009 CIMO lähetti 22:een ulkomaiseen yliopistoon työsuhteisen yliopistolehtorin, 2:een professorin ja 2:een kieliassistentin. Lisäksi 12 yliopistolle myönnettiin taloudellista tukea Suomen kielen ja kulttuurin opettajan palkkaamiseen. Suomalaisia opetusvierailijoita kävi 13 yliopistossa pitämässä lyhyitä intensiivikursseja Suomen kielen ja kulttuurin alalta. Muuta materiaalista tukea (kirjoja ja lehtiä) annettiin yhteensä noin 100 ulkomaiselle yliopistolle.

Kiinan vieraiden kielten yliopistossa jatkettiin opetusministeriön täydentävän rahoituksen turvin Suomen kielen ja kulttuurin opetusta. Vuoden kestänyt selvitys Venäjän suomalais-ugrilaisilla alueilla toimivien yliopistojen Suomen kielen ja kulttuurin opetuksesta päättyi 31.7.2009. CIMO aloitti yhdessä pohjoismaisen *Samarbetsnämnden för Nordenundervisning i utlandet*- eli SNU-verkoston kanssa pohjoismaisten kielten opettamistarpeen kartoittamisen Intiassa tekemällä selvitysmatkan Delhiin, Hyderabadiin ja Puneen.

Kesäkursseja järjestettiin Suomessa yhteensä 26 (21 EILC- ja 5 UKAN-kurssia.) Lisäksi järjestettiin Udmurtiassa kurssi Venäjän suomalais-ugrilaisten yliopistojen suomen opiskelijoille. Kurseille osallistui yhteensä 518 ulkomaista opiskelijaa.

Suomen kielen ja kulttuurin opetuspisteissä ulkomaisissa yliopistoissa harjoitteli 14 suomalaista suomen kielen opiskelijaa. Lisäksi 4 suomalaista opiskelijaa lähetettiin Yhdysvaltoihin Fulbright-opetusassistentteiksi.

UKANin 40-vuotisen toimintaa juhlittiin seminaarilla 14.8.2009. Tilaisuudessa julkistettiin kirja *Karjalanpaistista kaksoiskonsonanttiin. Suomen kielen ja kulttuurin vaikuttajat maailmalla*. Paikalla oli 100 kutsuvierasta.

Taulukko 11. CIMO/UKANin yliopiston opettajat maittain 2009 ja kokonaismäärän vertailu 2007–2009

	2009	2009	2009
	Henkilöt	HTV	Opetuspiste- avustus/ henkilö
Maa			
Bulgaria			1
Espanja			1
Islanti	1	1	
Itävalta			1
Kanada			1
Kiina	1	1	
Kroatia	1	0,58	
Latvia	1	1	
Liettua	1	1	
Puola	3	2	
Ranska	2	1	1
Romania	2	1	
Saksa			2
Slovakia	1	1	
Sveitsi			1
Tšekki	1	1	1
Unkari	5	4	
Venäjä	10	6	
Viro	2	2	
Yhdysvallat	2	1	3
2009	33	23,58	12
2008	29	23,63	16
2007	29	22,41	16

Taulukko 12. Opetusvierailut ulkomaisiin yliopistoihin maittain 2009 ja kokonaisvertailu 2007–2009

Maa	Yliopisto	Vierailut
Bulgaria	Sofia	1
Liettua	Vilna	1
Puola	Varsova	1
Saksa	Greifswald	1
	Hampuri	1
	Köln	1
Slovakia	Bratislava	1
Ukraina	Kiova	1
Venäjä	Petroskoi	1
	Saransk	1
	Viipuri	1
Yhdysvallat	Berkeley	1
	Seattle	1
2009		13
2008		15
2007		12

Taulukko 13. UKANin toiminnan menot ja käytetyt henkilötyövuodet

UKAN	2007	2008	2009
UKANin sihteeristön palkkamenot	176 695	208 811	200 021
UKANin sihteeristön HTV:t	4,19	4,5	4,5
Lehtoritoiminta			
	1 026 028	1 050 660	1 094 059
	230 458	136 043	165 776
UKANin kurssitoiminta			
	216 498	233 883	215 782
	16 636	14 778	14 747
Etäopetushanke	22 260	67 998	15 565
Opetusvierailut	43 255	42 376	41 520
Muut lehtoritoiminnan menot	212 205	181 262	194 094
Yhteensä	1 935 812	1 968 721	1 941 564

3.2 Euroopan unionin ohjelmat

CIMO toimii Suomessa Euroopan unionin Elinikäisen oppimisen ohjelman ja Nuorisotoimintaohjelma Youth in Actionin kansallisena toimistona sekä Kulttuuri- ja Kansalaisten Eurooppa -ohjelmien yhteys- ja tiedotuspisteenä. Lisäksi CIMO on kansallinen vastuutaho Elinikäisen oppimisen ohjelmasta erillisten Erasmus Mundus - ja Tempus-ohjelmissä. Toiminta rahoitetaan komissiosta sekä opetusministeriön myöntämällä kansallisella erillisrahoituksella ja CIMOn toimintamenobudjetista. Euroguidance-toiminta raportoidaan myöhemmin tieto- ja neuvontapalveluiden yhteydessä.

3.2.1 Elinikäisen oppimisen ohjelma

EU:n Elinikäisen oppimisen ohjelma alaohjelmineen on keskeinen keino lisätä eurooppalaista koulutusyhteistyötä, tutkintojen ja koulutuksen vertailtavuutta sekä opiskelijoiden, opettajien, nuorten ja jo työmarkkinoilla olevien liikkuvuutta. CIMOn tehtävänä on huolehtia siitä, että Elinikäisen oppimisen ohjelmalla on korkea profiili Suomessa. Tavoitteena oli edelleen lisätä ohjelmaan osallistuvien suomalaisten määrää. Tässä tavoitteessa onnistuttiin ja Suomesta ulkomaanjaksolle lähtevien määrä nousi 13,9 % vuoteen 2008 verrattuna. Kasvua oli kaikissa ohjelman osissa. Erityisen ilahduttavaa oli Erasmus-ohjelman opiskelija- ja harjoittelijavaihdon kääntyminen nousuun. Osallistuneiden kokonaismäärän kasvuun vaikuttaa osaltaan myös vuonna 2009 käynnistynyt Comenius Regio, joissa liikkui yli 200 henkilöä. Toimintoa ei oltu huomioitu tavoiteluvuissa.

Suomeen saapuvien henkilöiden tilastoitu määrä nousi hieman edellisvuoteen verrattuna. Asetettu tavoite jäi kuitenkin tavoittamatta. Suomeen tulijoiden määrää tarkasteltaessa tulee kuitenkin ottaa huomioon, että luvut ovat eurooppalaisen tilastoinnin viiveistä johtuen suuntaa-antavia. Erasmus-harjoittelijoiksi Suomeen tulleiden lukumäärä perustuu arvioihin; tarkka määrä saadaan komissiolta noin vuoden viiveellä. Edelleen todettakoon, että esimerkiksi Leonardo-ohjelman kautta Suomeen saapuvien määrästä ei ole saatavilla tietoa.

Osallistumista ja ohjelman vaikuttavuutta pyrittiin lisäämään kaikissa ala-ohjelmissa koulutus- ja tiedotustilaisuuksilla sekä verkossa julkaistulla että painetulla materiaalilla. Komission ohjeiden mukaisesti hanketarkastusmenettelyä kehitettiin edelleen.

3.2.1.1 Comenius-kouluohjelma

Kouluopetuksen ohjelmia tehtiin tunnetuksi ja niihin osallistumista pyrittiin lisäämään kohderyhmäkohtaisella tiedottamisella ja suoramarkkinoinnilla. Alueelliset tiedottajat lääninhallituksissa järjestivät omilla alueillaan 21 tiedotustilaisuutta, joissa osallistujia oli noin 9000. CIMO järjesti tai osallistui yhteensä 36 eri kohderyhmille suunnattuun tiedotus- tai koulutustilaisuuteen eripuolilla maata tavoittaen noin 17 000 opetusalan toimijaa. Lisäksi CIMO järjesti Oulussa eurooppalaisen Comenius-kontaktiseminaarin, johon osallistui n. 50 opettajaa 14 maasta.

Tulosten levitystä edistettiin tiedotustilaisuuksissa, kv-päivillä, opetusalan messuilla ja ammattilehdissä julkaistuilla artikkeleilla. Hankkeiden temaattisen monitorointipäivän aiheena olivat EU:n teemavuoden mukaisesti luovat ja innovatiiviset hankkeet. Comenius-viikolla 46 Comenius-koulua järjesti tapahtuman hankkeestaan eri kohderyhmille. Tapahtumista koottiin tietoa sekä CIMOn että komission verkkopalveluihin.

CIMO myönsi Comenius-ohjelman hankkeille ja yksilölliseen liikkuvuuteen tukea n. 3,9 miljoonaa euroa, jolla 3 592 osallistujaa saattoi kehittää koulunsa toimintaa tai omaa osaamistaan tai saada täydennyskoulutusta. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli n. 6 %.

Hakemuksia saatiin CIMOn hallinnoimiin eri toimintoihin yhteensä 858, joista tukea sai 555 (65 %).

Vuonna 2009 käynnistyi uutena toimintona alueellisen yhteistyön ohjelma Comenius Regio. Lisäksi Comeniuksen uuden yksilöllinen oppilasliikkuvuus -toiminnon ensimmäinen hakukierros päättyi joulukuussa. Hakemuksia jätettiin yhteensä 25 koulusta 66 oppilaan 3–10 kk kestävään oppilasvaihtoon vuonna 2010.

Taulukko 14. Myönnetyt Comenius-apurahat 2007–2009

LLP/COMENIUS		2007	2008	2009
Kansallisesti hallinnoidut				
Koulujen väliset yhteistyöhankkeet				
Monenväliset hankkeet/henkilöä		294/2790	153/2544	143/2624
Kahdenväliset hankkeet/henkilöä		21/434	26/444	20/396
Regio hankkeet/henkilöä				10/216
Liikkuvuus				
Valmistelevat vierailut	(Henkilöä)	88	97	55
Täydennyskoulutusapurahat	(Henkilöä)	125	209	261
Apulaisopettajat				
- lähtevät	(Henkilöä)	24	30	25
- saapuvat	(Henkilöä)	30	39	41
Apulaisopettajan vastaanottavat koulut		30	39	41
Perusopiskelijaliikkuvuus (päättynyt)	(Henkilöä)	22	0	0
Komission hallinnoimat				
Monenväliset hankkeet				
- koordinaattorit	(Hankkeet)	0	0	0
- partnerit	(Hankkeet)	12	7	6
Verkostot				
- koordinaattorit	(Hankkeet)			0
- partnerit	(Hankkeet)	3	3	2
Täydentävät toimet				
-koordinaattorit	(Hankkeet)	-	-	0
-partnerit	(Hankkeet)	1	1	1
Yhteensä	Hankkeet/Hlöä	319/3516	190/3363	182/3592

Eurooppalaiseen täydennyskoulutukseen hakevien opettajien määrä lisääntyi edelleen edelliseen vuoteen verrattuna.

Eräänä tulostavoitteena oli yhteistyön tiivistäminen Opetushallituksen kanssa. Yhteistyötä tehtiin erityisesti eTwinning-ohjelman tiedonvälityksessä, koulutuksessa sekä OPH:n ja CIMOn välisessä eTwinning-ohjausryhmässä. CIMOn edustaja toimi myös OPH:n hallinnoimassa *European Label – eurooppalainen kielipalkinto* -juryssa. Myös ensimmäiset yleissivistävän koulutuksen kansainvälisyyspäivät järjestettiin yhteistyössä OPH:n kanssa. Päivien teemana oli *Uusia näköaloja – Nya perspektiv*. Espoon Dipoliin kokoontui noin 170 osallistujaa. Lisäksi CIMOn koulujen kansainvälistymistoimien vaikuttavuutta selvittäneen tutkimuksen ohjausryhmään kuului OPH:n edustaja. Uudessa *Koulu Euroopassa – Eurooppa koulussa* -hankkeessa tehdään yhteistyötä OPH:n oppimisympäristöjen kehittämissyksikön sekä opetustoimen henkilöstökoulutusyksikön kanssa.

Taulukko 15. Comenius-toiminnan menot ja henkilötyövuodet 2007–2009

Apurahaohjelma	Vuosi	Maksetut apurahat		Apurahat Yhteensä	Toiminnan kulut	Käytetyt htv:t
		EU osuus	Kansallinen			
LLP/Comenius	2009	2 621 870	1 027 416	3 649 286	534 648	5,83
LLP/Comenius	2008	1 865 115	736 617	2 628 732	467 434	6,51
LLP/Comenius	2007	1 678 663	1 202 030	2 880 692	520 197	6,44

3.2.1.2 Erasmus-, Erasmus Mundus- ja Tempus-korkeakouluohjelmat

Korkeakoulujen Suomesta ulkomaille suuntautuva Erasmus-liikkuvuus kasvoi lukuvuonna 2008–2009 selvästi edelliseen lukuvuoteen verrattuna. Kasvua tapahtui kaikissa liikkuvuustoiminnoissa lukuun ottamatta opettajavaihtoa, jossa lähtijöiden määrä laski. Opiskelijavaihtoon lähteneiden määrä kääntyi selvään kasvuun edellisvuoden laskun jälkeen. Erityisesti yliopistojen osalta lähtijöiden määrä nousi. Erasmus-harjoittelijavaihtoon lähteneiden määrä kasvoi yli 40 % ensimmäisestä lukuvuodesta. Ammattikorkeakoulut lähettivät 75 % Suomesta harjoitteluun lähtevistä opiskelijoista. Opettajavaihtoon lähteneiden määrän lievä lasku saattaa selittyä sillä, että Erasmus-henkilökuntavaihto on kasvattanut suosiotaan korkeakouluissa. Henkilökuntavaihtoon lähteneiden määrä kasvoi edelliseen lukuvuoteen verrattuna peräti 50 % ja noin puolet lähteneistä oli opetus-henkilökuntaa.

Erasmus-liikkuvuuden hallinnointi on suomalaisissa korkeakouluissa laadukasta ja korkeakoulut kehittävät jatkuvasti vaihtojen järjestelyjä ja tukitoimia. Tämä käy ilmi mm. Erasmus-seuranta- ja tarkastusvierailuilla, joita CIMO teki vuonna 2009. Opiskelijoiden ja korkeakoulujen henkilökunnan kokemukset Erasmus-vaihtoista ovat erittäin positiivisia. Niiden katsotaan edistävän niin yksilön kuin koko korkeakoulu yhteisönkin kansainvälistymistä.

Suomalaiset korkeakoulut ovat eurooppalaisittain hyvin aktiivisia Erasmus-intensiivikurssien järjestäjiä. Intensiivikurssit tarjoavat mahdollisuuden lyhytkestoisin kansainvälistymisjaksoihin ja saattavat osaltaan innostaa opiskelijoita jatkossa myös pidemmille liikkuvuusjaksoille. Hankkeiden rahoitusmahdollisuudet ovat parantuneet vuodesta 2009 alkaen komission lisärahan ansiosta, mikä näkyy myös suomalaisten koordinoimien kurssien määrässä.

Taulukko 16. Osallistuminen Erasmus-ohjelmaan lukuvuosina 2006–2009

LLP/ERASMUS	2006–2007	2007–2008	2008–2009
Kansallisesti hallinnoidut			
Opiskelijavaihto			
- Lähteneet	3773	3266	3436
- Saapuneet	6235	6267	6284
Harjoittelijavaihto			
- Lähteneet		687	975
- Saapuneet		310	215
Opettajavaihto			
- Lähteneet	1095	1120	1077
Henkilökuntavaihto			
- Lähteneet	-	435	656
Kielikurssit			
- Suomen osallistujat	302	333	335
Intensiivikurssit			
- Koordinaattori	17	17	22
- Partneri	93	100	100
Komission hallinnoimat			
Monenväliset hankkeet ja verkostot			
- Koordinaattori	3	5	4
- Partneri	38	31	40

* Ei vielä tiedossa

Taulukko 17. Erasmus-ohjelmassa myönnettyt apurahat sekä toiminnan menot ja henkilötyövuodet 2007–2009

Apurahaohjelma	Vuosi	Maksetut apurahat		Apurahat Yhteensä	Toiminnan kulut	Käytetyt htv:t
		EU osuus	Kansallinen			
LLP/Erasmus	2009	7 813 678	371 902	8 185 580	411 056	5,39
LLP/Erasmus	2008	6 993 287	330 940	7 324 227	364 709	6,09
LLP/Erasmus	2007	6 810 358	463 741	7 274 099	425 693	5,11

CIMO jatkaa Euroopan komission rahoittaman kansallisen Bologna-asiantuntijaryhmän sihteeristönä myös kaksivuotiskaudella 2009–2011. Asiantuntijaryhmän toiminnan tavoitteena on edistää Bologna-prosessin ja siihen liittyvien kysymysten tunnettuutta Suomessa. Vuonna 2009 järjestettiin kansallinen Bologna-seurantaseminaari sekä rajat ylittävän korkeakoulutuksen laadunvarmistusta käsittelevä seminaari. Tämän lisäksi CIMO järjesti ECTS- ja Diploma Supplement -tunnusten hakukierroksen ja hakemusten esivalinnan Suomessa.

Erasmus Mundus -ohjelmassa käynnistyi vuonna 2009 uusi ohjelmakausi. CIMO järjesti Suomessa lanseeraustilaisuuden, jossa noin 120 osallistujan voimin tarkasteltiin edellisen ohjelmakauden satoa ja suomalaisten osallistumista sekä esiteltiin uutta ohjelmaa. Kevään 2009 Erasmus Mundus-haussa haettiin tukea yhteisten maisteri- ja tohtoriohjelmien toteuttamiseen. Markkinointihankkeita ei voinut hakea vuonna 2009.

Vuoden 2009 kierroksella tukea sai yhteensä 7 suomalaisväritteistä maisteriohjelmaa, joista kaksi on suomalaisen korkeakoulun koordinoimia. Neljä ohjelmista oli uusia, ja kolme sai rahoitusta jatkokaudelle. Kaikkiaan Suomessa toimi tai käynnistyi 15 hanketta. Sen sijaan suomalaisia ei ollut mukana yhdessäkään hyväksytyssä tohtoriohjelmassa. Erasmus Mundus -ohjelman uudistuneen Partnership-toiminnon (entinen Erasmus Mundus External Cooperation Window) hakukierroksella rahoitusta sai 7 verkostoa, joissa oli mukana suomalaisia korkeakouluja. Yksi näistä on Suomessa koordinoitu.

Taulukko 18. Suomalaisen osallistuminen Erasmus Mundus- ja Tempus-ohjelmiin 2007–2009

Mundus-maisteriohjelmat	2007	2008	2009
Euroopassa yhteensä	23	-	50
Suomalainen koordinaattori	0	-	2
Suomalainen partneri	4	-	5
Mundus-markkinointihankkeet	2007	2008	2009
Euroopassa yhteensä	11	20	-
Suomalainen koordinaattori	-	-	-
Suomalainen partneri	4	4	-
Partnership-hankeet	2007	2008	2009*
Euroopassa yhteensä	11	17	1
Suomalainen partneri	1	1	6
Yhteensä	12	18	7
Tempus - hankkeet	2007	2008	2006
Suomalainen koordinaattori	4	1	2
Suomalainen partneri	7	6	4
Yhteensä	11	7	6

* Partnership-hankkeet vuonna 2009 eivät vastaa vuosien 2007–2008 hankkeita.

Taulukko 19. Erasmus Mundus- ja Tempus- ohjelmien toiminnan menot 2007–2009

Tiedotuspistetoiminnan kulut	2007	2008	2009
Erasmus Mundus	31 407	19 835	19 629
Tempus	9 284	2 825	2 548

3.2.1.3 Ammatillisen koulutuksen Leonardo da Vinci -ohjelma

Leonardo da Vinci -ohjelman kokonaisrahoitus vuodelle 2009 on Suomen osalta noin 4 miljoonaa euroa. Leonardo-ohjelman opiskelija- ja opettajaliikkuvuuden kysyntä kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Kumppanuushankkeet ovat avanneet kansainvälistymisen mahdollisuudet uusille kohderyhmille ammatillisessa koulutuksessa. Kehittämishankkeiden hakemuskäärissä on sen sijaan tapahtunut laskua. Osa aiemmista kehittämissanhakemuksista on kanavoitunut kumppanuushankkeiksi ja osa toimijoista on siirtynyt koordinaattorin roolista partneriksi.

CIMO sertifioi vuonna 2009 ensimmäistä kertaa ammatillisten oppilaitosten Leonardo da Vinci -ohjelman opiskelija-, harjoittelija ja asiantuntijavaihtohankkeita. Liikkuvuushankkeiden sertifikaattijärjestelmä on eurooppalainen uudistus. Ensimmäisellä hakukierroksella 19:sta sertifikaattihakemuksesta hyväksyttiin 7. Luku on eurooppalaisessa vertailussa erittäin korkea. Sertifikaatin saamiseksi organisaatiolta vaaditaan monivuotista kokemusta ja korkeaa laatua kansainvälisessä toiminnassa. Sertifikaatti mahdollistaa ammatillisen oppilaitoksen kansainvälisten vaihto-ohjelmien rahoituksen

neljälle vuodelle, minkä tarkoituksena on edistää kansainvälistymisen strategista suunnittelua oppilaitoksissa.

Asetettujen tulostavoitteiden mukaisesti toimittiin yhteistyössä Opetushallituksen kanssa, erityisesti Leonardo-ohjelman vaikuttavuuden edistämiseksi. OPH:n kanssa järjestettiin Turussa ammatillisen koulutuksen yhdeksän kansainvälisyyspäivä, joihin osallistui 150 henkilöä. Helsingissä järjestettiin temaattinen Oppisopimus Euroopassa kontaktiseminaari, johon osallistui yhteensä 68 oppisopimuskentän toimijaa 14 eri Euroopan maasta ja Australiasta. OPH:n ja AIKE International Oy:n kanssa järjestettiin temaattinen seminaari maahanmuuttajien työllistymisestä. Seminaarissa esiteltiin kansainvälisen *Keeping on Track* -hankkeen tuloksia.

CIMOn ammatillisen koulutuksen yksikkö järjesti vuoden 2009 aikana 30 tiedotus- ja koulutustilaisuutta rahoitusmahdollisuuksista. Tilaisuuksiin osallistui 610 henkilöä. Lisäksi osallistuttiin 20 tilaisuuteen, joissa yksikön asiantuntija esitteli CIMOn ohjelmia. Käynnissä oleville hankkeille järjestettiin 8 koulutustilaisuutta, joihin osallistui noin 180 henkilöä. Oppilaitoksiin ja organisaatioihin ympäri Suomea tehtiin 26 monitorointi- ja hankevierailua. CIMOn ammatillisen koulutuksen yksikön järjestämiin tilaisuuksiin oltiin asiakaspalautteen pohjalta keskimäärin varsin tyytyväisiä (arvosana 3,6 / 4).

Ohjelman vaikuttavuuden lisäämiseksi CIMOn ammatillisen koulutuksen yksikkö osallistui 2008–2009 Islannin kansallisen toimiston koordinoimaan hankkeeseen *Keeping on Track – upgrading the skills of older workers, migrants and women working in the service, social and health care sectors in Europe*. Hankkeessa selvitettiin, miten EU:n koulutusohjelmien ja ESR-ohjelman rahoittamat hankkeet ovat tukeneet ikääntyvien työntekijöiden, maahanmuuttajien ja työmarkkinoille palaavien naisten työllistymistä ja osaamisen parantamista. Hanke rahoitettiin LLP-ohjelman poikittaisohjelmasta.

Tulosten levitystä on edistetty seminaareissa ja tilaisuuksissa, alan messuilla ja ammattilehdissä julkaistuin artikkelein. Toimintavuonna vaikuttavuuteen on panostettu myös tiedotuksessa. Lisäksi Leonardo-tuotekortit ovat keskeinen keino markkinoida päättyneiden hankkeiden tuloksia ja tuotteita. Tuotekortteja on ilmestynyt tähän mennessä 13 ja ne kattavat useita koulutusaloja.

Komission erillisrahoituksella toteutettiin vuoden 2009 aikana oppisopimusopiskelijoiden yksilöliikkuvuuden hanke *Oppisopimuksella Eurooppaan*, jonka rahoitus oli 169 000 euroa. Kyseessä oli vuoden kokeilu, jonka tavoitteena oli edistää oppisopimusopiskelijoiden osallistumista kansainväliseen liikkuvuuteen. Hankkeen kautta 17 eri alojen oppisopimusopiskelijaa suoritti ulkomaan työssäoppimisjakson yrityksissä ympäri Eurooppaa. Tavoitteena oli 50 harjoittelijaa, mutta lähtijöiden löytäminen talouskriisin alla oli vaikeaa.

Leonardo-ohjelman liikkuvuustoiminto

Leonardo-liikkuvuushankkeiden hakukierros 2009 oli sekä määrällisesti että laadullisesti onnistunut. Hakemusten määrä kasvoi ja apurahoja haettiin huomattavasti enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Apurahoja haettiin 4 258 kpl (vuonna 2008 3059 kpl) ja rahoitusta 5 815 984 € (vuonna 2008 4 167 586 €).

Apurahoja myönnettiin 16 % enemmän kun edellisenä vuonna eli 1635 henkilölle ja yhteensä 2,06 milj. euroa. Hankkeita hyväksyttiin 53 (vuonna 2008 53 kpl) ja hyväksymisprosentti oli 60 (vuonna 2008 66 %).

Taulukko 20. Leonardo da Vinci -liikkuvuushankkeet 2007–2009

LLP/Leonardo da Vinci	2007		2008		2009	
Kansallisesti hallinnoidut						
Liikkuvuus	Projektit	Apurahat	Projektit	Apurahat	Projektit	Apurahat
Ammatillisessa peruskoulutuksessa olevat	47	1149	33	1122	29	1162
Työmarkkinoilla olevat	5	162	4	69	4	80
Asiantuntijavaihdot	23	343	16	236	20	393
Liikkuvuus-sertifikaatti*	-	-	-	-	7	-
Muu liikkuvuus						
Valmistelevat vierailut (henkilöitä)**	-	58	-	86	-	92
Oppimiskumppanuudet***			32	456	39	531
Yhteensä	75	1712	85	1969	99	2258

* uusi toiminto vuodesta 2009

** uusi toiminto vuodesta 2008

*** uusi toiminto vuodesta 2007

Leonardo-ohjelman kehittämishankkeet

Leonardo-ohjelman kehittämishankkeiden hakukierroksella 2009 saatiin Suomessa 14 innovaation siirto–hankehakemusta. Määrä oli pienempi kuin viime vuonna (19 hakemusta). Rahoitusta myönnettiin tänä vuonna 7 hankkeelle. Rahoitusta haettiin yhteensä noin 2,8 miljoonaa euroa ja sitä myönnettiin noin 1,45 miljoonaa euroa, eli vähemmän kuin viime vuonna (1,53 milj. euroa). Kaiken kaikkiaan Suomesta koordinoituihin hankkeisiin osallistuu lähes 60 organisaatiota, joista noin puolet on ammatillisia oppilaitoksia. Kahteen aiempaan vuoteen verrattuna partneriryhmien koot ovat hie- man pienentyneet, mutta edelleen suomalaisvetoisissa hankkeissa on mukana keskimäärin enem- män partnerimaita ja -organisaatioita verrattuna muihin eurooppalaisiin hankkeisiin.

Taulukko 21–22. Leonardo da Vinci/Kehittämishankkeet 2007–2009

LLP/Leonardo da Vinci	2007			2008		
	Koordinaattori	Partneri		Koordinaattori	Partneri	
Kehittämishankkeet						
Kansallisesti hallinnoidut	Hakeneet	Hyväksytyt		Hakeneet	Hyväksytyt	
Innovaation siirto -hankkeet	19	10	38	19	9	32
Komission hallinnoimat						
Innovaation kehittämishankkeet	4	2	3	2	1	8
Verkostot (Temaattiset toimet)	0	0	3	0	0	0
Yhteensä	23	12	44	21	10	40

LLP/Leonardo da Vinci	2009		
Kehittämishankkeet	Koordinaattori	Partneri	
Kansallisesti hallinnoidut	Ha- kem	Hyv.	
Innovaation siirto –hankkeet	14	7	39
Komission hallinnoimat			
Innovaation kehittämishankkeet	1	0	9
Verkostot (Temaattiset toimet)	0	0	0
Yhteensä	15	7	48

Taulukko 23. Leonardo da Vinci: Oppisopimuksella Eurooppaan 2009 -hankkeet

LLP/Leonardo da Vinci	2009	
Kansallisesti hallinnoit	Hakem.	Hyv.
Oppisopimuksella Eurooppaan	19	17

*Komission erillisrahoituksella rahoitettu oppisopimusopiskelijoiden yksilöliikkuvuushanke (1.11.2008–31.10.2009)

Leonardo-ohjelman kumppanuushankkeet

Kumppanuushankkeet on otettu ammatillisen koulutuksen kentällä Suomessa hyvin vastaan. Vuoden 2009 haussa saatiin hakemuksia 24 prosenttia ensimmäistä hakukierrosta enemmän, yhteensä 77 kpl. Rahoitus myönnettiin 39 organisaatiolle, apurahoja 531 kappaletta, yhteensä 612 000 euroa. Budjetin lisäyksen mahdollisti Euroopan tasolla käyttöön otettu vararahasto, johon siirrettiin osa jokaisen maan varoista jaettavaksi sovittujen periaatteiden mukaisesti. Tästä hyötyivät ne maat, joilta tuli runsaasti hakemuksia.

Taulukko 24. Leonardo da Vinci -toiminnan menot ja henkilötyövuodet 2007–2009

Apurahaohjelma	Vuosi	Maksettu EU tuki	Toiminnan Kulut	Käytetyt htv:t yht.
LLP/Leonardo	2009	4 252 573	833 351	12,45
LLP/Leonardo	2008	4 463 092	877 647	12,98
LLP/Leonardo	2007	3 544 317	907 295	11,47

3.2.1.4 Grundtvig-aikuiskoulutusohjelma

Grundtvig-ohjelmassa käynnistyi useita uusia toimintoja vuoden 2009 aikana. Ohjelman kohde-ryhmät laajenivat workshop-toiminnon myötä käsittämään koko aikuisväestön ja seniorien vapaaehtoistyöprojektin kautta vapaaehtoistyökentän. Jo edellisen vuoden puolella käynnistyneessä tiedotustoiminnassa onnistuttiin hyvin ja kaikkiin uusiin toimintoihin saatiin hakemuksia. Aikuiskoulutushenkilöstölle suunnattuihin Vierailut ja vaihdot -toimintoon saatiin 67 ja asiantuntijavaihtoihin 3 hakemusta. Workshopien järjestämiseen saatiin 12 ja senioreiden vapaaehtoistyöprojektiin 4 hakemusta.

Taulukko 25. Grundtvig-apurahat 2007–2009

LLP/GRUNDTVIG		2007	2008	2009
Kansallisesti hallinnoit	Oppimiskumppanuudet			
Koordinaattori	Hankkeet/Hlöä		8/96	6
Partneri	Hankkeet/Hlöä		26/312	26
Senioreiden vapaaehtoistyöprojekti	Hankkeet/Hlöä	-	-	1/4
Yhteensä	Hankkeet/Hlöä	40/394	34/408	33/464
Liikkuvuus				
Täydennyskoulutusapurahat	Henkilöä	85	67	77
Valmistelevat vierailut	Henkilöä	20	30	30
Vierailut ja vaihdot	Henkilöä	-	-	50
Asiantuntijavaihdot	Henkilöä	-	-	3
Komission hallinnoimat monenväliset hankkeet				
Koordinaattori	Hankkeet	1	2	2
Partneri	Hankkeet	16	7	12
Verkostot	Hankkeet	-	3	2
Täydentävät toimet	Hankkeet			
Yhteensä	Hankkeet/Hlöä	57/499	46/505	49/624

Uudet toiminnot aktivoivat ja laajensivat CIMOn aikuiskoulutuksen asiakaskuntaa. Syksyn aikana toteutettiin 12 alueellista tiedotustilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 201 aikuiskouluttajaa. Lisäksi järjestettiin 7 hakijoille tai toimiville hankkeille suunnattua tiedotus- ja neuvontatilaisuutta, joihin osallistui 97 henkilöä.

CIMO myönsi Gruntvig-ohjelman hankkeille ja yksilölliseen liikkuvuuteen tukea n. 900 000 euroa (sisältää sekä EU että kansallisen tuen). Tuettuja hankkeita oli 33 ja liikkuvuusapurahan saaneita 160. Lisäksi 5 suomalaiselle organisaatiolle myönnettiin tuki eurooppalaisen workshopin järjestämiseen Suomessa. Hakemuksia Grundtvig-ohjelmaan saatiin yhteensä 283, jossa on 48 %:n kasvu edelliseen vuoteen verrattuna. Hakemuksia hyväksyttiin yhteensä 198, mikä on 51 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Hakemusten hyväksymisprosentti oli 70.

Tiedotustoiminnan painopisteenä uusien toimintojen lisäksi oli ohjelman tulosten ja hyvien kokemusten levittäminen. Kaikissa ohjelman tiedotustilaisuuksissa esiteltiin hyviä esimerkkejä tuetuista hankkeista. Alueellisissa tiedotustilaisuuksissa esimerkit haettiin omalta alueelta, minkä avulla kunkin alueen omaa profiilia nostettiin esille.

CIMOn verkkopalvelun käyttöä ohjelman tiedotuksessa ja levityksessä tehostettiin. Sivuilta löytyivät mm. alueellisten tiedotustilaisuuksien materiaalit ja esitykset. Grundtvig-ohjelman yleisesite suomeksi ja ruotsiksi ilmestyi vuoden aikana.

Taulukko 26. Grundtvig-toiminnan menot ja henkilötyövuodet 2006–2009

Apurahaohjelma	Vuosi	Maksetut apurahat		Apurahat yhteensä	Toiminnan kulut	Käytetyt htv:t
		EU osuus	Kansallinen			
LLP/Grundtvig	2009	636 139	143 040	779 179	235 066	3,46
LLP/Grundtvig	2008	445 721	110 914	556 635	264 798	3,33
LLP/Grundtvig	2007	507 716	38 592	546 308	208 744	2,53

3.2.1.5 Opintovierailut-ohjelma

Opintovierailut-ohjelma on tarkoitettu yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen asiantuntijoille. Sekä apurahan saajille että vierailun järjestäjänä toimiville järjestettiin koulutuspäivä syksyllä 2009. CIMOn edustaja oli mukana 4 Suomessa järjestetyssä vierailussa vuoden 2009 aikana. Kaikkiaan Suomessa järjestettiin 6 vierailua, joihin osallistui yhteensä 70 eurooppalaista asiantuntijaa. Ohjelmasta tiedottaminen on sisällytetty kaikkiin Comenius ja Leonardo-ohjelmien tiedotustoimiin. Kohderyhmäkohtaista tiedottamista on tehty erityisesti yhteistyössä Suomen Rehtorit ry:n kanssa.

Taulukko 27. Opintovierailut-ohjelman osallistujat 2007–2009

Opintovierailut	2007	2008	2009
Suomalaiset osallistujat	43	55	70
Suomessa järjestetyt vierailut	6	7	6

3.2.2 EU:n nuorisotoimintaohjelma Youth in Action

CIMOn tukena nuorisotoimintaohjelman toimeenpanossa on laaja-alainen ohjausryhmä sekä kansallinen Youth in Action -asiantuntijaverkosto ja kouluttajarinki. Ohjausryhmän ja verkoston jäsenet levittävät edelleen ohjelmatietoa ja neuvovat nuoria ja nuorten parissa toimivia omilla alueillaan. Kouluttajaringin jäsenet toimivat kouluttajina CIMOn järjestämissä koulutuksissa tukien hankkeiden laadullista kehitystä ja painottaen erityisesti niiden potentiaalia nuorten kasvun paikkana positiivisten oppimiskokemusten kautta. CIMO tukee erityisesti muita heikommassa asemassa olevien nuorten osallistumista ohjelmaan. Haasteena on jatkuva koulutustarjonnan, viestinnän ja monialaisen yhteistyön kehittäminen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

CIMO panosti erityisesti työttömien nuorten saavuttamiseen osallistuen Valtakunnallisille työpäiväpäiville, TEMin neuvottelupäiville sekä tukien työttömien nuorten lähettämistä vapaaehtoispalvelujaksolle. CIMO jatkoi monikulttuurillisen nuorisotyön tukemista kehittämällä edelleen ohjelman kansallista kulttuuritulkkitoimintaa.

CIMOn vahvuutena on laadukas, monipuolinen ja innovatiivinen koulutustarjonta, joka pyrkii huomioimaan non-formaalien oppimisympäristön ja kohderyhmien erilaiset tarpeet. Kehittämistyössä ovat mukana kouluttajarinki ja eri sidosryhmät. CIMO jatkoi panostusta ruohonjuuritason hankkei-

den kehittämiseen alueellisten koulutusten ja ideapajojen avulla. Lähtökohtana on tuoda hankeneuvonta eri kohderyhmien välittömään läheisyyteen myös kaupunkikeskusten ulkopuolella. CIMO järjesti yhteensä 14 kansallista eri kohderyhmälle suunnattua koulutus- ja neuvontatilaisuutta. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 234 nuorta ja nuorten parissa toimivaa. CIMO osallistui 7 laajempaan kansalliseen tapahtumaan tarjoten hankeneuvontaa ja tietoa nuorisotoimintaohjelmasta. Näiden tapahtumien yhteiskävijämäärä oli 17 100. Youth in Action- ohjelmasta tiedotettiin 21 kutsutalaisuudessa, joiden osallistujamäärä oli 822.

Ohjelman 5 hakukierroksella myönnettiin apurahoja yhteensä 1 650 453 euroa. Hakemuksia vastaanotettiin 216, joista tukikelpoisia 197. Tuettujen hankkeiden määrä oli 121, hyväksymisprosentti 61,4. Vapaaehtoisten pakollisiin valmennuksiin allkoitiin 100 000 euroa. Vuonna 2009 järjestettiin 17 valmennusta. Tämän lisäksi kansallisten toimistojen koulutus- ja yhteistyöhankkeisiin allkoitiin yhteensä 347 770 euroa.

Suomessa valtuutettiin 24 uutta osallistujatahoa eurooppalaisen vapaaehtoispalvelun viralliseksi organisaatioksi. Liikkuvuustilastojen ulkopuolella CIMOn järjestämiin ohjelman vapaaehtoispalvelun valmennuksiin osallistui 51 nuorta, joiden hanketuki maksettiin muiden maiden kansallisista toimistoista.

Taulukko 28. Osallistuminen EU:n Youth in Action -nuorisotoimintaohjelmaan 2007–2009

Youth in Action 2007–2013						
	2007	2007	2008	2008	2009	2009
Toimintomuoto	Projektit	Osallistujat	Projektit	Osallistujat	Projektit	Osallistujat
Ryhmätapaamiset/lähtevät	22	310	13	183	14	195
Ryhmätapaamiset/saapuvat	30	1 143	39	1 347	26	996
Vapaaehtoispalvelu/lähtevät*	13	23		21		23
Vapaaehtoispalvelu/saapuvat*	36	71	51	67	50	59
Nuorisoaloitteet	13	85	13	79	15	161
Nuorten demokratiahankkeet	0	0	3	107	2	276
Yhteistyö EU:n naapurimaiden kanssa	7	151	8	231	8	205
Nuorten parissa toimivien koulutus ja verkostoituminen	18	493	12	367	4	73
Nuorten ja päättäjien välinen vuoropuhelu	1	100	2	165	2	180
Kansallisten toimistojen koulutus- ja yhteistyöhankkeet	14	124	54	516	38	261
Yhteensä	154	2 500	154	3 083	159	2 429

*EVS-hankkeissa voi samaan hankkeeseen kuulua useita vapaaehtoisprojekteja, jotka voivat olla sekä lähettäviä että vastaanottavia.

Ohjelman väliarviointiin liittyen CIMO järjesti vuoden 2009 lopulla yhteensä 5 alueellista arviointitilaisuutta. Helsingissä (2), Nurmeksessa, Rovaniemellä ja Seinäjoella pidettyihin tilaisuuksiin osallistui 115 vuosina 2007–2009 toteutetuissa hankkeissa mukana ollutta nuorta ja hankkeen vetäjää.

Vuoden 2009 toimintaa sävyttivät lukuisat kansainväliset yhteistyöhankkeet ja koulutukset, joihin CIMO osallistui. CIMO panosti erityisesti yhteistyöhön Kroatian ja Makedonian kanssa tukien maiden kansallisia toimistoja näiden valmistautuessa liittymään nuorisotoimintaohjelmaan.

CIMO julkaisi ensimmäistä kertaa *Hankkeet 2008* -luettelon, jossa esitellään kaikki vuoden 2008 hakukierroksilla tuetut projektit. Tavoitteena on julkaista hankeluettelo vuosittain.

Eurodesk-toiminto on osa EU:n nuorisotoimintaohjelmaa. Verkostoon kuuluu Eurodeskin Brysselissä sijaitsevan teknisen toimiston lisäksi 30 maata ja noin 1000 alue- ja paikallistasolla toimivaa tiedotuspistettä. Verkosto tarjoaa tietoa ja neuvontaa kansainvälistymismahdollisuuksista sekä lisää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja eurooppalaista tietoisuutta.

Eurodesk palveli Suomessa erityisesti kuntien nuorten tieto- ja neuvontapalveluja, joita on lähes 120 eri puolella Suomea.

Erityisenä haasteena oli Eurodeskin eurooppalaisen verkoston yleiskokouksen järjestäminen. Kokous pidettiin Suomessa keväällä 2009 ja siihen osallistui lähes 60 eurooppalaista kansallisen tason nuorisolan ammattilaista. CIMO oli kouluttajana sekä Tanskan kansallisen verkoston koulutuksessa että nuorten aktiiviseen kansalaisuuteen ja eurooppalaiseen tietoisuuteen keskittyvässä alue- ja paikallistason toimijoiden koulutuksessa Tšekissä.

CIMO vastasi Euroopan nuorisoportaalin Suomen osion tietojen päivityksistä.

Taulukko 29. EU:n Youth in Action -nuorisotoimintaohjelman apurahat, toiminnan menot ja henkilötyövuodet 2007–2009

Youth in Action	Vuosi	Maksetut apurahat EU osuus	Hallinto	Käytetyt htv:t
Youth in Action	2009	1 446 115	668 266	7,91
Youth in Action	2008	1 466 677	570 892	7,8
Youth in Action	2007	1 438 513	602 249	7,39

Taulukko 30. Eurodesk-toiminnan menot ja henkilötyövuodet 2007 – 2009

Eurodesk	2007	2008	2009
Toiminnan kulut	79 552	82 403	79 245
käytetyt htv:t	0,83	0,95	0,95

3.2.3 EU:n Kulttuuri -ohjelma

CIMO toimii eurooppalaisen kulttuuriyhteistyön asiantuntija-, tiedotus- ja hankeneuvonnan yhteyspisteenä tukien ja täydentäen suomalaisen kulttuurikentän kansainvälistymistietoutta. Kulttuuri-ohjelman kolmannen vuoden aikana aloitti toimintansa kansallinen asiantuntijaryhmä. Sen tarkoituksena on vahvistaa rahoitusohjelman asemaa kulttuurin kentällä ja parantaa tiedonkulkua ja yhteistyötä sidosryhmien kanssa.

Kulttuurin yhteyspiste jatkoi alueellisten tilaisuuksien järjestämistä sekä yhteistyötä muiden kulttuurialan rahoittajien (mm. pohjoismaiset kulttuuri-ohjelmat, alueelliset taidetoimikunnat, rakennerahastot) kanssa tarjotakseen kulttuurikentälle monipuolista tietoa hankkeiden rahoitusmahdollisuuksista.

Kulttuurin yhteyspiste oli aloitteentekijänä ja päävastuullisena huhtikuussa toteutetussa *CIMO tutuksi kulttuuritoimijoille* -tilaisuudessa, jossa esiteltiin CIMOn eri ohjelmien tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurialan toimijoille. Osallistujia oli 100.

EU:n Kulttuuri-ohjelmasta rahoitettujen hankkeiden tuloksia levitettiin mm. tekemällä aktiivisesti verkkosivuilla ja uutiskirjeessä julkaistavaa haastattelusarjaa, jossa tutustutaan hankkeisiin ja niiden tuloksiin. Kulttuurin yhteyspisteen tehokkaimmaksi tiedonlevityskanavaksi on vakiintunut sähköinen uutiskirje, jolla on n. 1400 tilaajaa. Vuonna 2009 julkaistiin 11 uutiskirjettä, eli lomakautta lukuun ottamatta joka kuukausi.

Taulukko 31. Suomalaisen osallistuminen Kulttuuri-ohjelmaan 2007–2009

Kulttuuri-ohjelma	2007	2008	2009
Koordinaattori	4	10	8
Partneri	9	12	10
Yhteensä	13	22	18

Suomalaisen koordinoimille hankkeille myönnettiin tukea yhteensä 451 843 euroa. Tukea sellaisille hankkeille, joissa oli suomalainen partneri, myönnettiin 7,09 miljoonaa euroa.

Taulukko 32. Kulttuuri-ohjelman menot ja henkilötyövuodet 2007–2009

Kulttuuri-ohjelma	2007	2008	2009
Toiminnan kulut	138 687	124 398	125 327
käytetyt htv:t	1,64	2	1,83

3.2.4 EU:n Kansalaisten Eurooppa -ohjelma

Kansalaisten Eurooppa -ohjelma on suunnattu erityisesti kunnille ja kansalaisjärjestöille. Sen tavoitteena on aktiivisen kansalaisuuden ja osallistumisen tukeminen sekä yhteisen ja monikulttuurillisen Euroopan unionin luominen. CIMO toimii ohjelman yhteyspisteenä, jonka tehtävänä on vastata erityisesti ohjelman kansallisesta tiedottamisesta ja hakijoiden neuvonnasta yhteistyössä Suomen Kuntaliiton kanssa.

CIMO järjesti Kuntaliiton kanssa 3 alueellista ja 2 kansallista tiedotustilaisuutta kuntien kansainvälistä asioista vastaaville henkilöille. Yksi seminaareista järjestettiin Kuntamarkkinoiden yhteydessä CIMOssa.

Uutena toimintamuotona 2009 järjestettiin päivän kestävä koulutus muita vaikeammassa asemassa olevia ryhmiä edustaville organisaatioille (mm. maahanmuuttaja-, vammais- ja romanijärjestöt).

Lisäksi CIMO osallistui yhteistyössä eri tahojen kanssa yhteensä 15 tiedotustilaisuuden tai seminaarin järjestämiseen. Koulutuksissa ja tiedotustilaisuuksissa oli yhteensä 804 osallistujaa.

Kansalaisten Eurooppa -ohjelmasta julkaistiin uudet ja kattavat esitteet suomeksi ja ruotsiksi.

Suomalaiset jättivät toimeenpanovirasto EACEA:n yhteensä 19 suomalaistahon koordinoimaa hakemusta, joista kahdeksan hyväksyttiin. Tietoa siitä, miten monessa hankkeessa on mukana suomalaisia kumppaneita, ei ole.

Taulukko 33. Kansalaisten Eurooppa -toiminnan menot ja henkilötyövuodet 2007–2009

Kansalaisten Eurooppa	2007	2008	2009
Toiminnan kulut	15 000	54 207	58 424
käytetyt htv:t	0,34	0,52	0,55

3.5 Pohjoismainen yhteistyö

Nordplus-puiteohjelman toinen hakukierros pystyttiin järjestämään ilman teknisiä ongelmia ja myöhästymisiä. Hakemusten määrä laski kaikkien alaohjelmien kohdalla ja erityisesti Nordplus Junior -ohjelmassa. Osallistumisintoa ovat laskeneet edellisen vuoden tekniset vaikeudet hakujärjestelmän kanssa. Myös taloudellinen taantuma vaikutti kiinnostuksen hiipumiseen. Nordplus korkeakoulutus -ohjelmassa on aikaisempina vuosina pystytty myöntämään ainoastaan noin 20 % haetusta summasta.

Yhtenä painopistealueena Nordplus korkeakoulutus -ohjelmassa on ollut verkostojen kehittäminen ja laajentaminen uusilla partnereilla Baltian maista. Yksi tai useampi baltialainen korkeakoulu osallistui yli puoleen tukea saaneista verkostoista. Suomalaiset korkeakoulut ovat yhä edelleen hyvin aktiivisesti mukana ja kunnostautuvat erityisesti koordinaattoreina. Ohjelmassa tuettiin noin 3,9 miljoonalla eurolla yhteensä 209 verkostoa, jotka saivat tukea liikkuvuuteen, intensiivikursseihin, yhteisiin opinto-ohjelmiin ja kehitysprojekteihin.

Nordplus Junior -ohjelmassa osallistui Pohjoismaiden ja Baltian maiden väliin koulujen yhteistyöhankkeisiin 67 suomalaista oppilaitosta tai organisaatiota: 21 peruskoulua, 16 lukiota, 32 ammatillis-

ta oppilaitosta ja 1 nuorisoasiankeskus. Tukea myönnettiin kaikkiaan 135 hankeelle, joita tuettiin 2 154 000 eurolla.

Nordplus aikuiskoulutus -ohjelmassa Suomi oli aktiivisin maa. Ohjelmassa hyväksyttiin yhteensä 40 hakemusta, joiden tukisumma oli 1 175 000 euroa. Hankkeista 10 oli suomalaisvetoisia. Tukea saaneet organisaatiot edustivat laajasti aikuiskoulutuksen kenttää.

Nordplus Horisontal -ohjelmassa tuetaan koulutussektorien välistä yhteistyötä. Hyväksyttiin hankkeisiin osallistui 22 suomalaista organisaatiota. Tukea ohjelmasta sai yhteensä 18 hanketta, joita tuettiin 700 000 eurolla.

Pohjoismaisessa Nordplus Kieli ja kulttuuri -ohjelmassa tuetaan koulujen välisiä luokkavaihtoja ja kielihankkeita. Luokkavaihtoihin Suomesta ja Ahvenanmaalta osallistui 7 koulua ja kielihankkeisiin 9 eri organisaatiota. Kokonaisuudessaan ohjelmasta tuettiin 36 hanketta 965 950 eurolla.

Opetusministeriön rahoittamat, suomalaisille pohjoismaisten kielten korkeakouluopiskelijoille myönnettävät Nordkurs-yksilöapurahat siirtyivät vuoden 2009 alusta CIMOn hallinnoitavaksi. Suomesta lähti muihin Pohjoismaihin 58 korkeakouluopiskelijaa.

Pohjoismaista yhteistyötä ja yhteyksiä Pohjoismaiden välillä vahvistettiin CIMOn Pohjola-Nordenille myöntämällä tuella. Kaiken kaikkiaan 1 255 oppilasta, 226 opettajaa, 4 Suomeen tulevaa ryhmää ja 30 opettajaksi opiskelevaa saivat tukea liikkuvuuteen.

Taulukko 34. Nordplus-hakemukset ja myönnettyt apurahat 2008–2009.

Ohjelma	2008		2009	
	Hakemukset	Hyväksytyt	Hakemukset	Hyväksytyt
Nordplus Korkeakoulutus	301 (93)*	191 (61)	254 (71)	209 (66)
Nordplus Junior	350 (77)	147 (46)	195 (48)	135 (38)
Nordplus Aikuiskoulutus	76 (21)	40 (8)	62 (13)	40 (10)
Nordplus Horisontal	53 (5)	21 (3)	35 (0)	18 (0)
Pohjoismainen Nordplus kieli- ja kulttuuri-ohjelma	48 (4)	38 (4)	40 (7)	36 (5)

* Sulussa suomalaisten koordinoimat hankkeet.

Taulukko 35. Maksetut Nordplus-apurahat, toiminnan menot ja henkilötyövuodet 2007–2009

Nordplus	Maksetut apurahat		Apurahat yhteensä	Toiminnan kulut	Käytetyt htv:t
	PMN osuus	Kansallinen			
2009	3 633 810	4 635	3 638 445	250 927	3,13
2008	2 639 988	7 130	2 647 118	201 883	2,44
2007	4 381 899	70 404	4 452 303	223 780	2,47

4. Muun toiminnan tuloksellisuus

4.1 Viestintä ja tietopalvelut

Sähköinen viestintä

Vuonna 2008 käynnistettyä työtä CIMOn verkkopalvelujen uudistamiseksi jatkettiin. Uudistuksen tavoitteena on saada eri kohderyhmien tarpeisiin paremmin vastaavat, selkeät ja helppokäyttöiset verkkopalvelut, jotka tukevat aiempaa paremmin sähköistä asiointia. Kesällä 2009 palvelujen tekni-

seksi toteuttajaksi valittiin avoimen kilpailutuksen perusteella Innofactor oy. Keväällä 2009 keskityttiin konseptisuunnitteluun ja syksyllä käynnistettiin mm. sivurakenteiden ja graafisen ilmeen suunnittelu teknisen toteuttajan kanssa.

Kävijämäärät CIMOn verkkopalveluissa nousivat edellisvuodesta. Suhteellisesti suurin kasvu tapahtui cimo.fi-palvelussa. Tärkeimpinä yksittäisenä selityksenä kasvuun on vierailuiden määrän selkeää lisääntyminen kansainvälisiä harjoitteluohjelmia koskevilla sivuilla.

Taulukko 36. Vierailut CIMOn verkkopalveluissa 2007–2009

Verkkopalvelu	2007	2008	2009
Cimo.fi	1 163 650	1 002 100	1 230 130
Maailmalle.net	474 200	517 950	542 170
Discover Finland	229 640	313 270	375 310
home.cimo.fi	211 110	215 380	159 290
Yhteensä	2 078 600	2 048 700	2 306 900

Painopistettä siirrettiin entistä vahvemmin sähköiseen viestintään esimerkiksi ottamalla käyttöön maakohtaisesta tietoa tarjoavien Suuntana-oppaiden uusi verkkojulkaisualusta. Ensimmäisinä vain verkossa julkaistavina oppaina valmistuivat Suuntana Britannia, Ruotsi ja Viro -verkko-oppaat. Opassarjaa tuotetaan yhteistyössä työ- ja elinkeinohallinnon Eures-palvelujen kanssa.

Painotuotteet

CIMOn julkaisuvalikoimissa oli yhteensä 121 nimikettä. Näistä 37 oli uusia tai kokonaan uusittuja julkaisuja, joista 7 ilmestyi ainoastaan pdf-muodossa. Painotuotteiden jakelu väheni kahteen edellisvuoteen verrattuna 15 %.

Messut

Valtakunnallisesti merkittäviä asiantuntijatapahtumia olivat Educa-messut ja Kuntamarkkinat. Opiskelijoita ja nuoria tavoitettiin mm. Helsingissä Studia-messuilla ja kävijämäärältään suurimmassa Next Step -messutapahtumassa Jyväskylässä. CIMOn eri ohjelmayksiköt osallistuivat lisäksi alueellisiin kohderyhmäkohtaisiin tapahtumiin.

Neuvontapalvelut

Muutto uusiin toimitiloihin mahdollisti asiakkaille suunnatun Tietosilta-palvelun avaamisen yhdessä Fulbright Centerin kanssa. Uudet toimitilat tarjosivat aiempaa paremmat mahdollisuudet kansainvälistymismahdollisuuksista kiinnostuneiden opiskelijaryhmien vastaanottamiseen. Yhteistyössä Suomessa toimivien lähetystöjen sekä kulttuuri- ja tiedeinstituuttien kanssa järjestettiin opiskelumahdollisuuksia Ruotsissa, Saksassa ja Ranskassa käsittelevät infotilaisuudet.

Puhelinneuvonta-asiakkaiden (2435) määrä kohosi selvästi edellisvuoteen verrattuna (1860). Cimoinfo-sähköpostineuvonnassa asiakasyhteydenottojen kokonaismäärä säilyi lähes edellisen vuoden tasolla (4310). Sähköpostineuvonnan suurin asiakasryhmä olivat entiseen tapaan korkeakouluopinnoista Suomessa ja opintojen rahoituksesta kiinnostuneet ulkomaiset asiakkaat lähes 50 % osuudella saapuneista tiedusteluista. Koko tutkinnon suorittaminen ulkomailla kiinnosti myös kotimaisia asiakkaita, entistä useammin tietoa haettiin myös toisen asteen tutkinnoista ulkomailla. Kaikkiaan tietopalvelut palvelivat vuoden aikana 7465 asiakasta.

Yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön ja Opetushallituksen kanssa tehtiin ESR-rahoitteisessa NUOVE-projektissa. Projektin tavoitteena on sähköisten koulutusneuvonta- ja uraohjauspalveluiden kehittäminen. Tarkoituksena on tehostaa neuvonta- ja ohjauspalveluiden löydettävyyttä ja parantaa näiden palveluiden saatavuutta. Lisäksi projektissa kehitetään neuvojille ja ohjaajille uusia verkkopohjaisia työkaluja ja -tapoja.

Euroguidance-toiminta

CIMOn Euroguidance-toiminnassa pyrittiin strategisten kumppanuuksien vahvistamiseen. Yhteistyön tiivistyminen työvoimaopiston (nykyinen Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmia) kanssa tarjosi mahdollisuuden yhteiskoulutukseen suomalaisille ja virolaisille ohjaajille. Koulutus suunniteltiin ja toteutettiin Viron Euroguidance-keskuksen ja Eures-palvelujen kanssa. Suomen Euroguidance-keskus osallistui aktiivisesti eurooppalaisen Euroguidance-verkoston toimintaan tuottamalla verkoston toiminnasta kertovaa, kansainväliseen levitykseen suunnattua uutiskirjettä. Eurooppatiedotuksen kanssa käynnistettiin tiedotusyhteistyötä, Europassin ja NARICin kanssa toteutettiin yhteisiä tiedotus- ja koulutustilaisuuksia.

Suomalaista ohjaus- ja koulutusjärjestelmää *esittelevä Educational and Vocational Guidance in Finland* -esite uudistettiin yhteistyössä Opetushallituksen, työ- ja elinkeinoministeriön ja opetusministeriön kanssa. Esitteessä kuvataan ohjauspalveluita aiempaa käyttäjälähtöisemmin ja tuodaan esiin ohjauksen arkea mm. ohjaajien henkilökuvien avulla.

Taulukko 37. Euroguidance-toiminnan menot ja henkilötyövuodet 2007–2009

	2007	2008	2009
Toiminnan kulut	200 999	247 935	232 328
Käytetyt htv:t	2,66	2,49	2,75

Liikkuvuustilastointi ja selvitystoiminta

Vuoden 2009 aikana ilmestyneet raportit julkaistiin kokonaisuudessaan ainoastaan verkossa. Uusi *Faktaa – Tietoa ja tilastoja* -julkaisuformaatti esittelee selvitystoiminnan tuloksia tiivistetysti ja analysoi niitä käyttäjäystävällisellä tavalla. Uudistuksen tavoitteena on myös vahvistaa CIMOn asiantuntijaprofiilia ja tehostaa toiminnan vaikuttavuudesta viestimistä.

CIMO keräsi ja raportoi tilastot kansainvälisestä opiskelija-, opettaja- ja asiantuntijaliikkuvuudesta korkeakouluissa ja ensimmäistä kertaa ammatillisista oppilaitoksista. Liikkuvuustilastot julkistettiin osana kansallista liikkuvuusseminaaria Jyväskylässä. Huomiota kiinnitettiin erityisesti liikkuvuuden alueellisiin eroihin.

Vuoden 2008 tilastoihin verrattuna sekä Suomesta lähtevien että Suomeen saapuvien opiskelijoiden määrä kasvoi sekä ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa. Suomesta ulkomaille suuntaavien korkeakouluopiskelijoiden määrän notkahdus, joka ajoittui vuoteen 2007, osoittautui väliaikaiseksi. Suomi on onnistunut säilyttämään suosionsa houkuttelevana kohdemaana; ulkomailta suomalaisiin korkeakouluihin saapuvien vaihto-opiskelijoiden määrä kasvoi 5,1 % edellisvuoteen verrattuna.

Vuonna 2009 julkaistiin kaksi laajempaa selvitystä suomalaisen koulutuksen kansainvälistymisestä. *Teemaviikoista kehittämishankkeisiin. Selvitys koulujen kansainvälisestä toiminnasta* keskittyi kansainvälisen toiminnan vaikutuksiin ja edellytyksiin yleissivistävässä koulutuksessa. *Vieraskieliset tutkinto-ohjelmat suomalaisissa korkeakouluissa* -selvityksessä tarkasteltiin vieraskielisen koulutuksen kehittämisen motiiveja, kohderyhmiä ja kokemuksia. Tulokset olivat esillä mm. korkeakoulutuksen kansainvälisyyspäivillä, ammattikorkeakoulujen vieraskielisen koulutuksen kehittämispäivillä sekä kansainvälistä liikkuvuutta käsittelevissä konferensseissa Tallinnassa ja Kööpenhaminassa.

Suomalaisten korkeakoulujen tunnettuuden lisääminen

CIMOn kansainvälisten viestintäaktiviteettien tavoitteena on ollut profiloita ja lisätä suomalaisen korkeakoulutuksen tunnettuutta kansainvälisillä markkinoilla, erityisesti Aasian maissa ja Venäjällä. Vuoden alussa luotiin suomalaisen korkeakoulutuksen kansalliselle viestinnälle yhtenäinen ilme. CIMO koordinoi vuoden 2009 aikana suomalaisten korkeakoulujen osallistumista Brasiliassa ja Venäjällä yhteiseurooppalaisen *Study in Europe* -tunnuksen alla järjestetyille opiskelijamessuille. *European Higher Education Fair* -messuilla Bangkokissa vieraili yli 35 000 opiskelijaa.

Asiantuntijoille suunnatusta tapahtumista korkeakoulujen verkottumista ja yhteistyötä edistettiin huhtikuussa Pekingissä APAIEssa (*Asia-Pacific Association of International Education*) sekä yhteisellä tilaisuudella Suomen suurlähetystön kanssa. CIMO oli mukana myös EAIE-konferenssissa Madridissa, jossa vieraili 3600 osallistujaa yli 80 eri maasta, sekä NAFSAssa Los Angelesissä, jossa oli yli 9000 osallistujaa. Los Angelesissä CIMO organisoii Suomen pääkonsulaatin kanssa suomalaisten korkeakoulujen merkittävälle partnereille oman tilaisuuden.

Taulukko 38. Viestintä- ja tietopalveluiden sekä selvitystoiminnan menot ja henkilötyövuodet 2007–2009

Viestintä- ja tietopalvelut	2007	2008	2009
Yhteiset menot	80 770	45 396	42 723
Viestintä	420 907	403 295	488 565
<i>Viestinnän yhteiset menot</i>	177 545	230 265	268 093
<i>Kotimainen viestintä</i>	68 680	49 408	51 200
<i>Kansainvälinen viestintä</i>	174 682	123 622	169 272
Tietopalvelut ja tutkimus	302 820	311 655	343 702
Yhteensä	804 497	760 346	874 990
Henkilötyövuodet	11,67	12,18	11,92

4.2 Asuntolat

CIMOn käytössä on kolme asuntolaa, joissa on yhteensä 168 vieraspaikkaa. Asuntoloiden kuukausivuokria korotettiin 20 eurolla 1.9.2009. Toiminnan talous saatiin tasapainotettua, mutta tilanne ei ole kestävä pitkällä aikavälillä. Tulostavoite eli keskimäärin 90 %:n käyttöastetavoite ylitettiin.

Taulukko 39. Asuntoloiden käyttöasteet 2007–2009

	2007	2008	2009
Antti Korpintie	87 %	89 %	89 %
Messeniuksenkatu	97 %	98 %	98 %
Otatalo	98 %	97 %	99,5 %

5. Toiminnan laadun, tuottavuuden ja hallinnon kehittäminen

CIMO ryhtyi jalkauttamaan strategiaa tasapainotettua tulokorttimallia käyttäen kevään 2009 aikana. Koko henkilökunta osallistui tulosalueiden omien, talon yhteisestä kortista johdettujen tulokorttien tekoon. Työtä tehtiin yhdessä HAUS-kehittämiskeskuksen kanssa. CIMO hyväksyi ensimmäisen oman ympäristö-ohjelmansa. Samalla päätettiin liittyä WWF:n Green Office toimintaan vuoden 2010 alusta. Lisäksi toteutettiin asiakas- ja sidosryhmäkysely. Nämä kolme kehittämiskohtetta olivat tärkeimmät vuonna 2008 toteutetun CAF-laaturyökälun mukaisen itsearvioinnin kehittämiskohteista.

Tuottavuuden kehitystä on seurattu tilastokeskuksen kanssa kehitettyjen tuottavuusindikaattorien avulla. CIMO siirtyi Valtionkonttorin palvelukeskuksen asiakkaaksi osana opetusministeriön tilivirastoa toukokuun alussa 2009. Vuoden kuluessa tehtiin taloushallinnon tietojärjestelmiin mittavia muutoksia ja yhtenäiset tilipuitteet otettiin käyttöön koko tilivirastossa. Vuoden alusta CIMO siirtyi apurahamaksusten sähköiseen käsittelyyn.

CIMO teki ensimmäisen laajan asiakas- ja sidosryhmäkyselyn. Kyselyllä kartoitettiin asiakkaiden ja sidosryhmien näkemystä CIMOn tunnettuudesta, mielikuvia CIMOsta ja palvelujen laadusta ja tärkeydestä. Kaiken kaikkiaan CIMO sai erittäin hyvät arvosanat toiminnastaan. Tutkimuksen perusteella CIMOa kuvaa parhaiten seuraava väittämiin perustuva lause: ”CIMO on hyvämaineinen asiantuntija-organisaatio, joka edistää suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistymistä”. Lähes 90 % vastaajista oli tätä mieltä. Kyselyn perusteella kiireisimpiä kehittämiskohteita ovat CIMOn verkkopalvelut ja asiakkaiden ottaminen mukaan toimintojen suunnitteluun.

6. CIMOn henkilöstö ja henkiset voimavarat

Henkilöstön määrä ja rakenne

CIMOn henkilöstöä koskevat luvut vuodelta 2009 ovat Tahti-järjestelmästä; aikaisempia vuosia koskevat luvut perustuvat toimintakertomuksiin.

CIMOn henkilötyövuosien määrä väheni hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2009 henkilötyövuosien määrä oli 105,4 ja vuonna 2008 se oli 107,3. Vuoden lopussa henkilöstön määrä oli 104, joista määräaikaisessa palvelussuhteessa oli 23 henkilöä. Määräaikaisista tehtävistä valtaosa on vanhempainvapaan sijaisuuksia. Lähetettyjen yliopistolehtorien määrä oli 24 henkilöä.

Taulukko 40: Henkilötyövuosien jakautuminen tulosalueittain 2007–2009

	2007	2008	2009
	Htv	Htv	HTV
JOHTO	3,09	3,00	3,25
Johto	2,00	2,00	2,25
Johdon sihteeri	1,09	1,00	1,00
HALLINTOPALVELUT	16,84	16,48	15,40
- Kehittäminen ja laatu	1,00	1,00	0
- Henkilöstö	2,51	3,85	4,00
- IT ja sisäinen tiedotus	5,27	4,51	4,81
- Talous	5,37	4,85	5,10
- Kiinteistö, arkisto, muut toimistopalvelut			
	2,69	2,27	1,48
- Asuntolatoimi	2,17	-	-
TULOSALUE 1	32,71	36,60	36,91
- Tulosalueen yhteiset	1,30	1,65	2,15
- Ammatillinen koulutus	11,17	12,60	11,94
- Yleissivistävä- ja aikuiskoulutus	9,70	10,68	10,93
- Nuoriso ja kulttuuri	10,54	11,67	11,89
TULOSALUE 2	30,06	36,55	35,21
- Tulosalueen yhteiset	1,00	1,60	2,01
- Korkeakoulujen yhteistyö	11,22	12,01	11,00
- Harjoittelu ja jatko-opiskelu	13,13	14,99	14,42
- Suomen kieli ja kulttuuri	4,71	5,85	5,79
- Asuntolatoimi	-	2,11	2,00
VIESTINTÄ JA TIETOPALVELUT	14,33	14,67	14,67
Viestintä	5,37	5,24	5,38
- Tieto- ja neuvontapalvelut	7,79	7,20	7,29
- Tutkimus- ja selvitystoiminta	1,17	1,93	2,00
CIMO YHTEENSÄ	99,20	107,30	105,44
Lähetetyt yliopistonopettajat	23,09	24,85	23,58
Kaikki yhteensä	122,29	132,15	129,02

Taulukko 41: Henkilöstön palvelussuhteen luonne

Palvelussuhteen luonne	2007	2008	2009
Vakinaiset työsuhteet	79,1%	79,5%	84,2%
Määräaikaiset työsuhteet	20,9%	20,5%	22,1%
Osa-aikaiset työsuhteet	10,4%	5,1 %	6,2 %

Taulukko 42. Henkilöstön määrä ja henkilötyövuodet

	2007	2008	2009
Henkilöstön lukumäärä *	112	117	104
Naiset *	96	100	90
Miehet *	16	17	14
Henkilötyövuodet	99,2	107,30	105,4

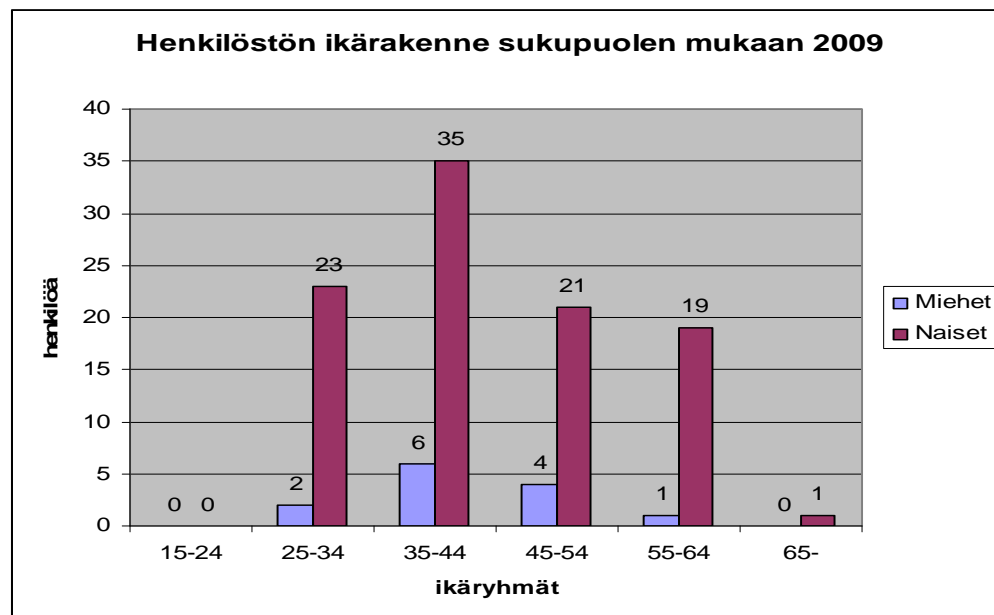
* Työsuhteiden määrä 31.12.

Miesten suhteellinen osuus henkilöstöstä pysyi samana kuin aikaisemmin ja oli vuoden päättyessä 13 %. Henkilöstön keski-ikä 44,1 vuotta oli lähes vuoden korkeampi kuin edellisenä vuonna. 55-vuotiaiden ja sitä vanhempien osuus oli koko henkilöstöstä 22 %, kun edellisenä vuonna vastaava luku oli 25 %.

Taulukko 43. Henkilöstön ikäjakauma

Ikäjakauma	2007	2008	2009
15–24	1	0	0
25–34	32	34	22
35–44	32	33	36
45–54	25	27	25
55–64	21	22	20
65–	1	1	1
Yhteensä	112	117	104

Kuvio 1: Henkilöstön ikärakenne sukupuolen mukaan

Henkilöstön kokonaisvaihtuvuus väheni hieman vuoteen 2008 verrattuna. Pysyvistä työsuhteista siirtyi toisen työnantajan palvelukseen 1 henkilö, kun edellisenä vuonna vastaava määrä 3. Kokonaisvaihtuvuus vuoden 2009 lopun henkilöstömäärästä laskettuna oli 8,6 %. Vuonna 2009 palvelussuhde päättyi eläkkeelle siirtymisen johdosta 3 henkilöltä. CIMOn henkilöstön määrä kasvoi kesäkaudella noin 9 prosentilla korkeakouluharjoittelijoiden myötä.

Muutto uusittuihin toimitiloihin ja henkilöstön valmentautuminen siihen

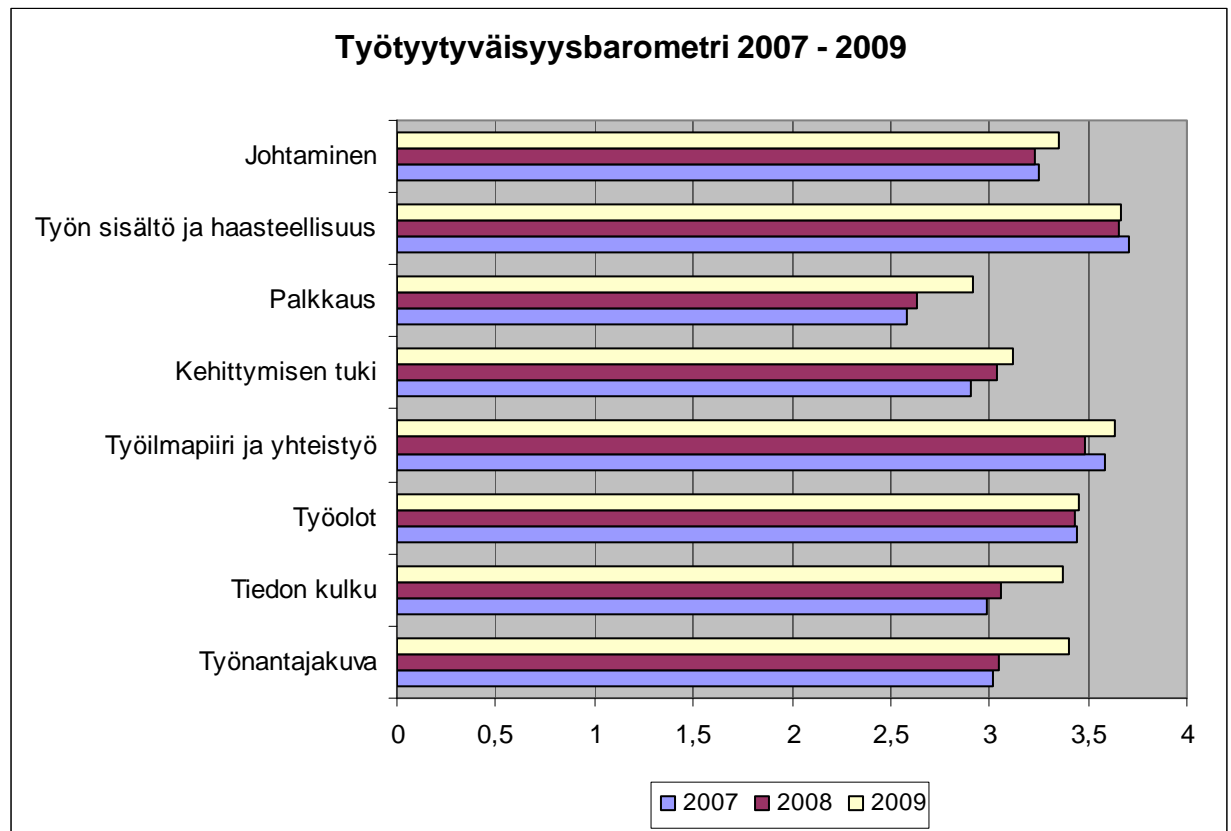
Vuoden 2009 tammikuun alussa CIMOn henkilöstö palasi uusittuihin toimitiloihin Hakaniemenranta 6:een. CIMO vietti väliaikaisissa tiloissa kaksi vuotta, jona aikana vanha virastotalo remontoitiin perin pohjin. Suurin muutos oli työpisteiden sijoittuminen avotoimistoon, jossa työskentelee nyt noin 75 % henkilöstöstä. Uusittuja toimitiloja suunniteltaessa tavoitteena oli kehittää työympäristöä ja ulkoista ilmettä vastaamaan paremmin CIMOn roolia kansainvälisyyden asiantuntijana ja palveluorganisaationa. Työympäristön muutosta valmisteltiin henkilöstön kanssa työryhmissä. Toimintakulttuurin muutosta ja työryhmien ehdotuksia käsiteltiin lukuisia kertoja henkilöstön kanssa. Työtyytyväisyys-tutkimuksen perusteella henkilöstö oli aiempaa tyytyväisempää työtiloihin ja -välineisiin.

Työtyytyväisyys parani edellisiin vuosiin verrattuna

Työtyytyväisyystutkimus toteutettiin lokakuussa 2009. Työtyytyväisyysbarometrin vastausten keskiarvo oli 3,4 asteikolla 1–5. Tulos oli hieman parempi edellisvuoteen verrattuna, jolloin keskiarvo oli 3,2. Positiivista kehitystä oli tapahtunut lähes kaikilla arviointialueilla.

CIMOn henkilöstö on tyytyväisintä työn sisältöön ja haasteellisuuteen (keskiarvo 3,7 vuonna 2009 ja 2008) sekä työilmapiiriin ja yhteistyöhön (keskiarvo 3,6 vuonna 2009 ja 3,5 vuonna 2008). Tyytymättömmimpiä oltiin palkkaukseen, jonka saama keskiarvo oli tosin parantunut edellisestä vuodesta (nyt 2,9; v. 2008 2,8).

Kuvio 2: Työtyytyväisyysbarometri 2007 – 2009

Työhyvinvointia ylläpitävä toiminta

Työhyvinvointi on CIMOssa osa varsinaista toimintaa ja sen tavoitteena on ennaltaehkäistä ja hallita henkilöstöriskejä. Työhyvinvointia luodaan osana johtamista sekä osaamisen ja työn hallintaa.

Työkykyä ylläpitävänä toimintana CIMOssa järjestettiin virkistys- ja liikuntapäivät lokakuussa 2009. Lisäksi työnantaja tuki henkilöstön omaehtoista liikuntaa liikuntaseteleillä ja lounasruokailua ateriatuella. Kertomusvuonna kiinnitettiin erityistä huomiota työpisteiden ergonomiaan ja ergonomisten apuvälineiden hankintaan.

CIMOn henkilöstön koulutus rakenne ei muuttunut merkittävästi vuonna 2009 edelliseen vuoteen verrattuna. Ylemmän ja alemman korkeakoulututkinnon suorittaneet muodostavat suurimman ryhmän (49,1 % ja 23,2 % henkilöstöstä). Se on keskimääräistä enemmän verrattaessa vastaavien virastojen henkilöstön koulutus rakenteeseen. Koulutustaso indeksi nousi hieman edellisestä vuodesta (v. 2009 6,1, v. 2008 6,0).

Taulukko 44. Henkilöstön koulutusrakenne 2007–2009

	2007	2008	2009
Tutkijakoulutusaste	*	*	2,7 %
Ylempi korkeakoulututkinto	47,9 %	52 %	49,1 %
Alempi korkeakoulututkinto	34,4 %	21 %	23,2 %
Muu koulutus	17,7 %	27 %	27,7

* Vuosien 2007 ja 2008 tiedoissa tutkijakoulutusaste on sisällytetty ylempään korkeakoulututkintoon

Henkilöstökoulutukseen käytettiin kertomusvuonna työaikaa 2,2 työpäivää henkilötyövuotta kohden, mikä on lähes saman verran kuin vuonna 2008.

Työnantajan järjestämässä henkilöstökoulutuksessa keskityttiin kirjoittamiseen. Henkilökunnalle järjestettiin sekä verkko- että asiantuntijakirjoittamisen koulutusta. Lisäksi tarjolla oli tietotekniikkakoulutusta. Talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävät ja roolit muuttuivat palveluskeskusasiakkuuden myötä ja henkilöstölle järjestettiin muutosvalmennuskoulutusta.

Sairauspäivien määrä CIMOssa laski vuonna 2009 edellisvuotta matalammalle tasolle. Sairauspäiviä kertyi 7,8 päivää henkilötyövuotta kohti, kun niitä vuotta aikaisemmin oli 8,5 päivää. Vähenemistä näkyi erityisesti lyhyissä, alle 4 päivän sairauspoissaoloissa, mutta toisaalta myös pitkät eli yli 2 kuukauden mittaiset sairauspoissaolot vähenivät. Työaikaa käytettiin sairastamiseen kertomusvuonna 3,2 henkilötyövuotta (3,6 henkilötyövuotta 2008). Henkilöstön kokemus omasta jaksamisestaan ja energisyydestään on pysynyt viime vuosina melko tasaisena. Vuosina 2008 ja 2009 työtyytyväisyysbarometrimittausten mukaan vastausten keskiarvo jaksamisen ja energisyyden osalta oli 3,3.

Taulukko 45. Sairauspoissaolot 2007–2009

	2007	2008	2009
Sairauspäiviä kpl	841	910	827

7. Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma sekä yhteen-veto havaituista väärinkäytöksistä

Valtion talousarviolain 24 b § mukaan viraston on huolehdittava siitä, että sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty sen omassa toiminnassa sekä toiminnassa, josta se vastaa. Sisäisen valvonnan järjestämistä johtaa ja sen asianmukaisuudesta ja riittävydestä vastaa CIMOssa apulaisjohtaja.

Deloitte & Touche Oy tarkasti Elinikäisen oppimisen ohjelman ohjelmahallinnon ensimmäisen keran. Nuorisotoimintaohjelman sisäinen tarkastus tehtiin myös joulukuussa, mutta raportti valmistui vuoden 2010 puolella. CIMOn sisäinen EU-ohjelmien prosessikuvaus saatiin valmiiksi ja otettiin käyttöön vuoden 2009 aikana.

EU:n komission sopimusvelvoitteisiin sisältyy EU-ohjelmahallinnon osalta hankkeille myönnettyjen tukien seurantaan ja valvontaan liittyviä toimenpiteitä. Vuoden 2009 aikana tehtiin erillinen tarkastuskäynti 50 hankkeeseen. Jo päättyneen Nuorisohjelman osalta tarkastukset teki Auditor Oy osopalveluna

Taulukko 46. Tehdyt tarkastuskäynnit ja tarkastetut hankkeet

Ohjelma	Tarkastus- käynnit (kpl)	Tarkastetut hankkeet /kohteet
Comenius	2	2
Erasmus*	5	5
Grundtvig	4	4
Leonardo da Vinci	12	12
Nuoriso**	4	11
Nuorisotoimintaohjelma	16	16

*Viiteen korkeakouluun tehty sekä hallinnointijärjestelmien tarkastus (system check) että tilintarkastus

**Ostopalveluna Auditor Oy:ltä

Elinikäisen oppimisen-, Kulttuuri- ja Nuorisotoimintaohjelman osalta EU:n komissiolle lähetetyn vuosiraportin tarkasti Auditor Oy.

Vuoden aikana ohjelmissa ei löytynyt väärinkäytöksiä.

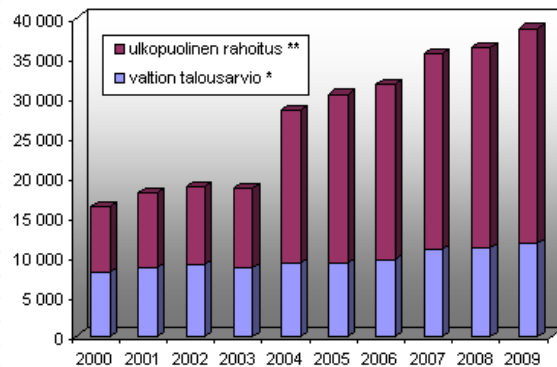
8. Tilinpäätösanalyysi

8.1 Rahoitusrakenteen yleisestä kehityksestä

Tilivuotena 2009 käytetty kokonaisrahoitus kasvoi edellisvuodesta lähes 2,4 miljoonaa euroa. Ulkopuolinen rahoitus muodosti vuonna 2009 jälleen lähes 70 % käytetyistä varoista kuten edeltävällä viisivuotiskaudella. CIMOn kokonaisrahoitus kasvoi vuosikymmenen aikana 16 miljoonasta eurosta lähes 38,6 miljoonaan euroon.

Taulukko 47. CIMOn kokonaisrahoituksen kehitys 2000–2009

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
valtion talousarvio *	8 106	8 648	8 934	8 550	9 148	9 160	9 683	10 845	11 055	11 616
ulkopuolinen rahoitus **	8 144	9 376	9 805	10 079	19 245	21 157	21 830	24 581	25 137	26 947
yhteensä (1000€)	16 249	18 024	18 739	18 629	28 393	30 317	31 513	35 426	36 192	38 563
ulkop.rah.osuus	50,12 %	52,02 %	52,32 %	54,10 %	67,78 %	69,79 %	69,27 %	69,39 %	69,45 %	69,88 %

* sis. CIMOn toimintamenorahoituksen sekä OPM:n täydentävän rahoituksen

** sis. nettobudjetoidun ulkop.rahoituksen, taseessa seurattavan ulkop.rahoituksen (=edelleen jaettavat apurahat), rahoituksen sekä muilta tilivirastoilta saadun rahoituksen käytön sekä arvonnäköveromenojen osuuden (VM)

8.2 Talousarvion toteutumisen analyysi

8.2.1 Talousarvion toimintameno-rahoitus

Vuoden 2009 talousarviosta ja lisätalousarviosta saatu nettomääräraha toimintamenoihin oli yhteensä 8 773 000 euroa.

CIMOn toiminnan rahoitus	4 143 000
Maksullisen palvelutoiminnan tuki (asuntolatoimi)	144 000
Suomen kielen ja kulttuurin opetus ulkomaisissa yliopistoissa	1 684 000
Kansainvälisen henkilövaihdon apurahat ja avustukset	2 802 000

Vuonna 2009 toiminnan rahoituksen osuus kasvoi yhteensä 371 000 euroa johtuen mm. palkkojen tarkistuksista. Muu talousarvion toimintameno-rahoitus on pysynyt ennallaan. Vuodelle 2010 siirtyneestä toimintameno-rahoituksesta yli puolet oli vuoden 2009 apurahapäätöksiin sidottuja määrärahoja. Lisäksi CIMOn verkkopalveluiden kehittämisen jatkotyöhön varauduttiin 100 000 eurolla. Toimintamenoista siirtyi seuraavalle vuodelle yhteensä 950 682 euroa.

8.2.2 Talousarvion täydentävä rahoitus

Toimintameno-rahoituksen lisäksi OPM rahoittaa vuosittain CIMOn toimintaa useilla erillisillä määrärahoilla Kyseisen täydentävän rahoituksen kokonaiskäyttö oli yhteensä 2 735 233 euroa. Pääosa OPM:n täydentävästä rahoituksesta kohdistuu edelleen useiden apurahaohjelmien sekä Euroopan unionin koulutus-, kulttuuri- ja nuoriso-toimintaohjelmien kansalliseen rahoitukseen.

Opetusministeriön hankerahoitusta käytettiin vuonna 2009 kaikkiaan 708 386 euroa seuraaviin käyttötarkoituksiin

Taulukko 48. OPM:n hankerahoituksen käyttö 2009

FIRST opiskelijavaihto apurahat	200 475
North2North -ohjelma	68 300
Sosiaali - ja terveydenhuoltoalan harjoittelu	59 931
Aasia -verkostoyhteistyö	143 653
Senaattori -koululaisohjelma (Suomi -USA)	67 936
Suomen kielen ja kultt.opetuksen ja korkeakoulu-yhteistyön edistäminen USA:ssa	48 820
Korkeakoulutuksen kansainvälinen markkinointi	119 271
Yhteensä	708 386

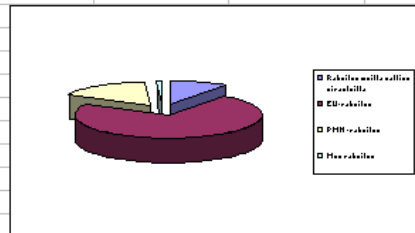
Taulukko 49. Opetusministeriön myöntämä täydentävä rahoitus 2009

OPM:n määrärahopäätökset käyttötarkoituksittain:	2 746 500
Grundtvig -ohjelman uudet kansalliset toiminnot	214 500
Sukukansaohjelman apurahat	60 000
Sukukansaohjelman rahoitus / suomen kielen ja kultt.opetuksen kesäkurssi	15 500
Elinikäisen oppimisen ohjelman (LLP) kansallinen rahoitusosuus	681 500
Senaattori koululaisohjelma (Suomi - USA)	70 000
Nordkurs -toiminnan tuki	65 000
Kulttuuri -ohjelman yhteyspiste toiminta *	80 000
Kansalaisten Eurooppa - yhteyspiste toiminta *	30 000
Venäjä korkeakoulu yhteistyö (FIRST)	280 000
EU:n nuorisotoimintaohjelman (YiA) kansall.rahoitusosuus (arviomr)	185 000
Nuori Kulttuuri -apurahaohj.matka-avustukset ja hallinnointi sekä	200 000
Nuori Kulttuuri -lähettilästoiminta (arviomr)	
Pohjoismaisen koulujen yhteistyöohj.toimeenpano (Nordplus Junior)	180 000
Circumpolar north2north -ohjelma	65 000
Erasmus Mundus ohjelman kansallinen toimeenpano & EILC kielikurssit	80 000
Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen ja korkeakoulu yhteistyön edistäminen USA:ssa (Fullbright Center yhteistyö)	
Suomen kielen ja kulttuurin opetus (Kiina)	60 000
Sosiaali - ja terv.hoitoalan harjoittelu Suomi -kodeissa	60 000
Aasian verkostoyhteistyön tukeminen	120 000
Intia Fellowship	100 000
Korkeakoulutuksen kansainvälinen markkinointi	100 000
EU:n Management Partnership -hankkeen toteutus Suomessa	30 000
Expo 2010 hankkeen valmistelukuluihin	20 000
* määrää koskee osittainen käyttötarkoituksen uudelleenkohdennus CIMOn yhteisiin viestintä- ja tiedotusmenoihin (syy: veikkausvoittovaroihin ei voi kohdentaa palkkausmenoja)	
Muiden tilivirastojen rahoitus **	2 916 113
Suomen Akatemian tutkimusrahoitus	5 234
Kansallisesti rahoitetut Comenius- ja Nordplus Junior hankkeet (OPH)	1 032 051
Edustustoharjoittelu (UM)	114 060
North -South-South -ohjelma (UM)	1 330 625
YK asiantuntija -ohjelma (UM)	245 832
Valtion virkamiesvaihto -ohjelma (VM)	119 767
Euroguidance -toiminnan rahoitusosuus (TEM)	68 544
** tilivuoden toteutuneen käytön mukaan, valtion sisäiset alv:kirjaukset pois lukien	

Taulukko 50. CIMOn rahoitusrakenne 2009

	Määrärahat €				
	Vuosi 2009	Edellisiltä	Käytettävissä	Käytetty	Siirretty
Talousarviotili	Kertyneet varat	vuosilta	2009	2009	2010
	(TA + LTA)				
TOIMINTAMENORAAHOITUS:					
29.01.03 CIMOn toimintamenot					
29.01.03.1 Toimintamenot	4 143 000	444 069	4 587 069	4 196 709	390 360
29.01.03.2 Maksullisen palvelutoiminnan tukeminen (CIMOn asuntolatoimi)	144 000	0	144 000	139 282	4 718
29.01.03.3 Suomen kielen ja kulttuurin opetus ulkomaisissa yliopistoissa (UKAN)	1 684 000	82 609	1 766 609	1 740 783	25 826
29.01.03.4 Kansainvälisen henkilövaihdon apurahat ja avustukset	2 802 000	531 875	3 333 875	2 804 097	529 778
CIMON TOIMINTAMENOT					
VALTION TALOUSARVIOSSA YHT.	8 773 000	1 058 553	9 831 553	8 880 872	950 682
<i>virt. tilinpäätös 2009</i>	<i>8 352 000</i>	<i>740 913</i>	<i>9 092 913</i>	<i>8 034 360</i>	<i>1 058 553</i>
TÄYDENTÄVÄ RAHOITUS (pääosin OPM)					
28.40.21 Tuottavuuden edistäminen (YM)	0	14 164	14 164	2 831	11 333
29.01.21 Kansainvälinen yhteistyö yht.	405 500	45 722	451 222	394 713	56 509
29.01.21.11 Eräät kansainvälisen yhteistyön menot	245 000	0	245 000	238 338	6 662
29.01.21.22 Kansainvälinen kulttuuriyhteistyö	75 500	722	76 222	74 747	1 475
29.01.21.3 Muut kansainväliset hankkeet	85 000	45 000	130 000	81 628	48 372
29.01.70.2 Kaluston hankinta, CIMO	0	36 408	36 408	36 408	0
29.10.20 Yleissivistävän koulutuksen kehitt.	179 000	48 918	227 918	210 576	17 342
29.20.21 Ammatillisen koulutuksen kehitt.	85 000	47 850	132 850	122 551	10 300
29.30.21.3. Aikuis-koulutuksen kehittäminen	350 000	0	350 000	279 317	70 683
29.40.21 Ammattikorkeakoulujen kehittäminen	558 000	98 410	656 410	541 710	114 700
29.50.2 Yliopistolaitoksen yhteiset menot yht.	674 000	231 027	905 027	646 894	258 133
29.50.20.1 Tutkimus-, kehittämis- ja julkaisutoim.	674 000	224 455	898 455	640 322	258 133
29.50.22.1 Tutkimus-, kehittämis- ja julkaisutoim.	0	6 572	6 572	6 572	0
29.60.50.1 Akatemian tutkimusmäärärahat	0	5 235	5 235	5 235	0
29.80.52 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen (arviomr)	110 000	0	110 000	110 000	0
29.80.52.26 OPM:n käytettäväksi					
29.91.50 Veikkausvoittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)	385 000	0	385 000	385 000	0
29.91.50.09 Kansainvälinen yhteistyö					
TÄYDENTÄVÄ RAHOITUS YHTEENSÄ	2 746 500	527 733	3 274 233	2 735 233	539 001
<i>virt. tilinpäätös 2008</i>	<i>2 664 013</i>	<i>894 464</i>	<i>3 558 477</i>	<i>3 020 685</i>	<i>537 792</i>
TILIKAUDEN TOTEUMA / TALOUSARVIOMÄÄRÄRAHAT YHT.	11 519 500	1 586 287	13 105 787	11 616 104	1 489 682
<i>virt. tilinpäätös 2008</i>	<i>11 016 013</i>	<i>1 635 378</i>	<i>12 651 391</i>	<i>11 055 044</i>	<i>1 596 347</i>

	Määrärahat €				
	Vuosi 2009 Kertyneet varat	Edellisiltä vuosilta	Käytettävissä 2009	Käytetty 2009	Siirretty 2010
ULKOPUOLINEN RAHOITUS					
1. Nettobudjetoidut vuokratuotot	656 708	-	656 708	656 708	-
- asuntoloiden vuokratuotot (takp 2901032)					
- toimitilojen vuokratuotot (takp 2901031)					
2. Muut nettobudjetoidut toimintamenot yht.	2 182 494	200 897	2 383 390	2 163 658	219 733
2.A. Nettobudj.toiminnan rahoitus (29.01.03.1)	2 040 579	169 001	2 209 579	1 989 847	219 733
- EU- rahoitteinen ohjelma- ja projektitoiminta	1 833 629	103 868	1 937 497	1 817 546	119 951
- PMN-rahoitteinen toiminta (Nordplus-ohjelma)	160 251	35 407	195 658	157 644	38 013
- Muu nettobudjetoidun toiminnan rahoitus	46 698	29 726	76 424	14 656	61 768
2.B. Nettobudjetoidut apurahat (29.01.03.4)	141 915	31 896	173 811	173 811	0
- Finpron ja Sitran rahoittamat ohjelmat					
3. Yhteistoiminta / rahoitus muilta valtion virastoilta (talousarviotili 5- 630)	2 910 878		2 910 878	2 910 878	
- rahoitus ohjelmahallintoon (UM, VM, TEM)	608 634		608 634	608 634	
- rahoitus apurahiin (UM, VM, OPH)	2 302 244		2 302 244	2 302 244	
4. Arvonlisäveromenot 29.01.29 (VM)	438 787		438 787	438 787	
5. TALOUSARVION ULKOP. RAHOITUS APU-RAHOIHIN YHTEENSÄ (tasetilit 26221-26223)	25 090 086	7 419 993	32 510 079	20 777 554	11 732 525
<i>urt. tilinpäätös 2008</i>	<i>21 280 318</i>	<i>5 437 143</i>	<i>26 717 461</i>	<i>19 297 464</i>	<i>7 419 997</i>
EU -rahoitus / vanha ohjelmakausi :	-545 446	2 935 137	2 389 691	711 701	1 677 990
<i>Sokrates -ohjelman apurahat yht.</i>	<i>-281 762</i>	<i>310 349</i>	<i>28 587</i>	<i>39 855</i>	<i>-11 268</i>
<i>Leonardo -ohjelman apurahat yht.</i>	<i>-263 684</i>	<i>1 278 291</i>	<i>1 014 607</i>	<i>674 622</i>	<i>339 985</i>
<i>Nuoriso-ohjelman apurahat yht.</i>	<i>0</i>	<i>1 346 497</i>	<i>1 346 497</i>	<i>-2 776</i>	<i>1 349 273</i>
EU-rahoitus / uusi ohjelmakausi :	22 043 177	2 711 404	24 754 581	16 162 673	8 591 908
<i>LLP -ohjelman apurahat yht.</i>	<i>20 165 874</i>	<i>1 694 695</i>	<i>21 860 569</i>	<i>14 663 174</i>	<i>7 197 395</i>
<i>Youth in Action apurahat yht.</i>	<i>1 877 303</i>	<i>921 309</i>	<i>2 798 612</i>	<i>1 448 891</i>	<i>1 349 721</i>
<i>Oppisopimuksella Eurooppaan - hanke</i>	<i>0</i>	<i>95 400</i>	<i>95 400</i>	<i>50 608</i>	<i>44 792</i>
Pohjoismaisen ministeriöneuvoston (PMN) rahoitus apurahiin yhteensä	3 523 058	1 431 991	4 955 049	3 735 776	1 219 273
<i>Nordplus- ohjelma ja Pohjoismainen virkamiesvaihto</i>					
Muut (vanhat ohjelmat)	0	12 914	12 914	-28 146	41 060
Saldolisten pankkitilien korkotuotot	69 297	328 548	397 845	195 551	202 294
TALOUSARVION ULKOPUOLINEN RAHOITUS YHTEENSÄ (kohdat 1-5)	31 278 953	7 620 890	38 899 843	26 947 585	11 952 258
KAIKKI YHTEENSÄ 2009 (EUR)	42 798 453	9 207 177	52 005 629	38 563 689	13 441 940
Taulukko X . Valtion talousarvion ulkopuolinen rahoitus / maksetut apurahat rahoituslähteittäin 2009					
Rahoitus muilta valtion virastoilta	2 302 244				
EU-rahoitus	16 874 374				
PMN -rahoitus	3 735 776				
Muu rahoitus	173 811				
yhteensä	23 086 205				

8.2.3 Ulkopuolinen rahoitus

Vuonna 2009 käytetyn EU-rahoituksen osuus nousi 18,7 miljoonaan euroon, joka on 862 000 euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kasvu suuntautui apurahoihin ja kaikkiaan EU-rahoituksesta maksettiin apurahoja lähes 17 miljoonaa euroa. 1,8 miljoonaa käytettiin nettobudjetoituina toimintamenoina ohjelmahallintoon sekä joihinkin hankkeisiin.

Pohjoismaisen ministeriöneuvoston (PMN) rahoitusta käytettiin yhteensä yli 3,9 miljoonaa euroa. Norplus-ohjelmasta maksettiin apurahoja 3,6 miljoonaa ja pohjoismaiseen virkamiesvaihtoon kohdentui apurahoina noin 0,1 miljoonaa euroa. PMN-rahoitusta kohdennettiin Norplus-ohjelman hallintoihin 157 000 euroa

Vuonna 2009 vuokratuotot nousivat 100 000 eurolla (asuntolatoimen tuotot ja toimitilan edelleen vuokrattu osuus)

Taulukko 51. Ulkopuolinen rahoitus toimintaan ja apurahoihin

	2007	2008	2009
Rahoituslähde	Ulkopuolinen toiminnan rahoitus		
EU	1 532 637	1 780 133	1 817 546
PMN	190 539	192 279	157 644
Valtion virastot	288 094	550 939	608 634
Vuokratulot / muut	500 512	560 010	671 364
yhteensä	2 011 270	2 523 351	3 255 188
	Ulkopuolinen rahoitus apurahoihin		
EU	14 650 321	16 049 621	16 874 374
PMN	4 437 977	3 163 369	3 735 776
Valtion virastot / muut	2 578 566	2 374 912	2 476 055
yhteensä	21 666 864	21 587 902	23 086 205

8.3 Toiminnan tuottojen ja kulujen analyysi

8.3.1 Toiminnan kulut

Toiminnan kulut kertomusvuonna olivat yhteensä lähes 17,6 miljoonaa euroa nousten 6 % edellisvuoden tasosta. Henkilöstökulut nousivat 8,5 %.

Vuokrat nousivat uusiin toimitiloihin muutettaessa. Tarvikkeiden ja tavaroiden osalta menot laskivat edellisvuodesta, jolloin hankittiin pääosa uuden avokonttorin kalustosta. Matkustusmenot kasvoivat maltilliset 4 %. Kyseinen menoerä koostuu CIMOn henkilökunnan matkustuksesta sekä CIMOn ulkopuolisille korvattavista matkakuluista (ohjelmahallinnosta korvattavia menoja ohjelmiin osallistuville, erityisesti LLP- ja Youth in Action -nuorisotoimintaohjelma). Ostettujen palvelujen kokonaistaso nousi vähäisesti. Henkilöstöpalveluihin panostettiin edellisvuotta enemmän ottamalla mm. ateriatuikkorvaus (20 800 euroa) käyttöön henkilöstöruokailussa. Uutena kustannuseränä palveluihin nousi myös talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusasiakkuus.

Yhteistoiminnan kulukorvausten osalta (yliopistoille ja muille valtion virastoille maksettuja apurahoja ja muita yhteistoiminnan kulukorvauksia) volyymit nousivat noin 4 %. Siirtotalouden kulut laskivat edellisvuodesta 14 %.

8.3.2 Toiminnan tuotot

Toiminnan tuottojen kokonaisuus kasvoi edellisvuodesta 5 %. Toiminnan tuottojen kasvua kuvaa jatkunut yhteisrahoitteisen toiminnan lievä kasvu.

Vuokratuotot kasvoivat asuntolatoimen vuokrien tasokorotuksesta sekä toimitilojen edelleen vuokrauksesta johtuen. Yhteistoiminnan tuotot EU:lta kasvoivat edellisvuodesta vain nimellisesti.

Yhteistoiminnan tuotot valtion virastoilta kasvoivat edellisvuodesta 8 %. Yhteistoiminnan rahoitusta saatiin ulkoministeriön lisäksi myös työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtiovarain-ministeriöltä sekä ope-
tushallituksesta.

Taulukko 52. Toiminnan kulut ja tuotot 2008–2009

(tilinpäätöksen tuotto- ja kululaskelman mukaisesti, liite 1)

Toiminnan kulut €	2008	2009	Muutos (€)	
			-08 -> -09	Muutos %
Henkilöstökulut	5 733 413	6 222 903	489 490	8,5 %
Vuokrat	1 004 150	1 103 302	99 152	9,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	305 073	233 083	-71 990	-23,6 %
Ostetut palvelut	1 751 789	1 709 987	-41 802	-2,4 %
Matkustuspalvelut	666 232	696 631	30 399	4,6 %
Muut kulut *	271 927	304 702	32 775	12,1 %
Poistot	48 903	29 562	-19 341	-39,5 %
Sisäiset kulut **	2 657 143	2 774 613	117 470	4,4 %
Siirtotalouden kulut	4 148 341	4 502 615	354 274	8,5 %
Kulut yhteensä	16 586 970	17 577 398	990 428	5,97 %
Toiminnan tuotot €	2008	2009	Muutos (€)	
			-08 -> -09	Muutos %
Vuokratuotot ***	560 015	656 708	96 693	17,3 %
Yhteistoiminnan tuotot EU:lta	1 745 577	1 808 818	63 241	3,6 %
Yhteistoiminnan tuotot PMN:lta	192 279	156 677	-35 602	-18,5 %
Yht.toimin.tuotot valtion virastoilta ****	2 703 262	2 915 654	212 392	7,9 %
Muut yhteistoiminnan tuotot ****	269 841	213 715	-56 126	-20,8 %
Muut tuotot *	55 458	48 440	-7 018	-12,7 %
Tuotot yhteensä	5 526 433	5 800 012	273 579	4,95 %
* sis.myös rahoituskulut /-tuotot				
** yhteistoiminnan kustannusten korvaukset valtion virastoille (lkp:t 4907 ja 4908)				
*** asuntolatoiminnan vuokratuotot + Fullbright Centerille vuokrattujen toimitilojen tuotot				
**** muista yhteistoiminnan tuotoista (lkp 3988)on siirretty 1 036 827 euroa kohtaan tuotot valtion virastoilta (lkp 3978) vertailtavuuden säilymiseksi				

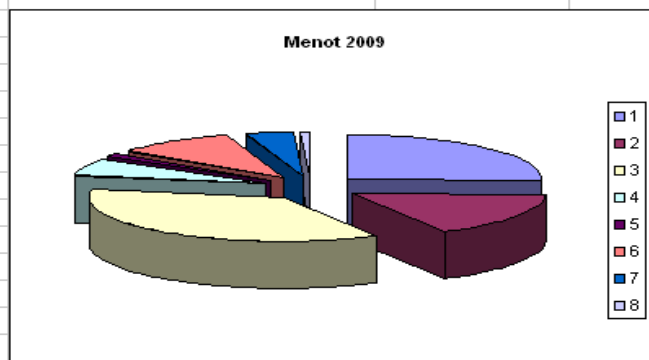
Taulukko 53. Menojen vertailu 2008–2009

Apurahat ja avustukset (kohdat 1 - 2)		2009	2008
1 Siirtotalouden kulut (käyttötalouden kulut)		4 502 615	4 148 340
Apurahat (talousarvio)			
<i>Kontaloudet</i>	1 784 290		1 840 376
<i>Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt</i>	516 468		509 568
<i>Kunnat, kuntayhtymät, elinkeinoelämä</i>	2 207 015		1 747 066
<i>UKAnin opetuspuiteavustukset (ulkomaille)</i>	143 486		136 042
<i>Muut käyttötalouden kulut ulkomaille</i>	810		4 444
<i>Siirtotalouden kulujen palautukset</i>	- 149 454		- 89 155
2 Valtiontalouden sisäiset kulut		2 774 613	2 657 053
<i>(yhteistoiminnan kulukorv. virastoille) *</i>			
<i>Apurahat</i>	2 387 183		2 356 192
<i>Muut yhteistoiminnan kulukorvaukset</i>	387 430		300 861
Apurahat (tasetili 2622, EU / PMN)		20 610 150	19 297 464
Menolajit (kohdat 3 -8)			
3 Henkilöstökulut		6 224 669	5 932 336
<i>CDMO:n henkilökunta **</i>	4 822 238		4 663 975
<i>UKANin lehtorit, palkat</i>	989 986		882 855
<i>UKANin lehtorit, paikalliskorvaukset</i>	167 028		223 097
<i>Palkkiot</i>	245 417		162 409
4 Vuokrat ja toimitilojen sähköt		1 118 403	1 025 709
<i>Toimitilat / Haka 6 (sis.sähkö) ***</i>	550 105		413 856
<i>Asuntoilat (sis.sähkö)</i>	538 827		525 348
<i>Muut vuokrat</i>	29 471		86 506
5 Aineet, tarvikkeet, tavarat sekä laitteet ja kalusteet		217 982	283 493
6 Ostetut palvelut		1 709 986	1 751 789
<i>Painatus-, ilmoitus-, mainos-, markkinapalvelut</i>	299 199		286 059
<i>Imsto-, tietoliikenne- ja palvelukeskuspalvelut</i>	347 067		236 059
<i>Henkilöstöpalvelut (koulutus, työterv., virk.)</i>	165 992		117 915
<i>Asiantuntija- ja tutkimuspalvelut</i>	271 236		268 936
<i>Sivous-, pesula-, vartiointi- ja turv-palv.</i>	174 065		155 311
<i>Muut palvelut</i>	452 427		687 507
7 Matkustusmenot		696 632	666 232
<i>CDMO:n henkilökunta</i>	432 793		407 850
<i>Muut (CDMO:n ulkopuoliset matkustajat)</i>	263 839		258 382
8 Muut kulut		137 076	43 985
YHTEENSÄ (EUR)		17 381 976	16 508 938
YHL (sis.ulkop.rahoituksen apurahat)		37 992 126	35 806 402

* sisäiset kulut tuotto- ja kulu-laskelmassa (lkp:t 4907 ja 4908)

** ei sis.lomapalkkavelkakiinjauksia

*** Fullbright Center HAKA 6 vuokralaisena vuodesta -09 alkaen, vuokratulot tuotoissa

8.4 Taseen analyysi

8.4.1 Taseen vastaavaa

Tilipäättökseen taselaskelma on esitetty liitteessä 2. Tase-eriä on analysoitu soveltuvin osin.

Käyttöomaisuuden tasearvo on laskenut edellisvuodesta. Aineettomat hyödykkeet koostuvat ostetuista ja teetetyistä atk-ohjelmista. Pitkävaikutteisiin menoihin sisältyvä teetettyjen atk-ohjelmien osuus oli 29 832 euroa. Aineelliset hyödykkeiden osalta suurin tase-erä 10 953 euroa muodostuu atk-laitteista ja niiden oheislaitteista.

Järjestelmämuutosten johdosta myyntisaamisten tase-erien käsittely tilivirasto-tilivirastoon kuuluvan viraston tasolla muuttui, joten vertailtavuus edellisvuoteen ei toimi. CIMOn tase-eriin kuuluvat 57 268 euroa liittyvät EU-ohjelmahallinnon saataviin. Siirtosaamisten tase-erä 107 533 euroa koskee EU-ohjelmahallinnon eri projektien saatavia.

CIMOn hallinnoimia erillisiä saldollisia pankkitilejä koskevat tiedot taseessa (yht. noin 12,3 milj. euroa) liittyvät EU-rahoitteisten apurahaohjelmien (LLP- ja YIA-ohjelmat) sekä PMN-rahoitteisten apurahaohjelmien vuodenvaihdesaldoihin.

8.4.2 Taseen vastattavaa

Lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan sisältyy pääosin nettobudjetoituun ulkopuoliseen rahoitukseen liittyviä saatuja ennakoita yhteensä 327 896 euroa. Tilivirastojen välisiin tilityksiin sisältyy työnantaja-maksuihin liittyviä suorituksia.

Muihin lyhytaikaisiin velkoihin sisältyy lisäksi 14 134 euroa IAESTE-vaihdon harjoitteluun liittyviä tauumaksuja sekä ulkomaanlehtoritoimintaan liittyviä edelleen tilitettäviä eläkemaksuja 26 132 euroa.

Lyhytaikaiset velat koostuvat CIMOn osalta pääosin taseessa seurattavista EU- ja PMN-rahoitteisten apurahaohjelmien maksamattomista apurahaosuuksista. Lyhytaikaisiin velkoihin on kirjattu myös komissiolle myöhemmin palautettavat erillisistä pankkitileistä kertyvät korkotuotot. Vuosittainen tasearvo vaihtelee kunkin vuoden hakuprosessien ja maksatussykliä mukaisesti.

Taseen loppusummat eivät teknisesti täsmää, mikä johtuu sisäisten suoritusten ja pääomien kirjanpidoillisesta käsittelystä tilivirasto-maksupisterakenteessa ja tilivirastotason raportoinnissa.

8.5 Maksullisen palvelutoiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan kannattavuuden analyysi

8.5.1 Asuntolatoimen kustannusvastaavuus (maksullinen palvelutoiminta)

Vuoden 2009 osalta kolmen asuntolakohteen käyttöasteet pysyivät edelleen korkeina. Vuokratuotot kasvoivat edellisvuodesta noin 60 000 euroa vuosien 2008–2009 vuokrankorotusten johdosta. Vuokrankorotuksilla sekä hankintojen ja palvelujen ostoja minimoimalla paikattiin heikentynyttä kustannusvastaavuuden kehitystä. Tulorahoituksella ja opetusministeriön tukirahoituksella ei kateta kaikkia toiminnasta aiheutuneita kustannuksia. Hintatukea kohdennettiin vuodelle 2009 noin 139 000 euroa erilliskustannusten pysyessä vuoden 2008 tasolla.

Taulukko 54. Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuus 2009

CIMON ASUNTOLATOIMI 2009				
		2009	2008	2007
TUOTOT				
	Maksullisen toiminnan tuotot	620 188,00	560 010,00	500 512,00
	Muut tuotot	9 860,26	9 480,00	9 114,00
	Tuotot yhteensä	630 048,26	569 490,00	509 626,00
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 919,06	10 151,50	15 648,91
	41 Henkilöstökustannukset	90 103,83	88 459,30	83 501,19
	42 Vuokrat	538 975,03	522 630,24	508 813,91
	43 Palvelujen ostot	120 634,74	136 128,98	143 157,15
	45 Muut erilliskustannukset	1075,58	212,90	1 739,93
	50 Muut rahoituskulut	601,96	0,00	0,00
	Erilliskustannukset yhteensä	759 310,20	757 582,92	752 861,09
	KÄYTTÖJÄÄMÄ	-129 261,94	-188 092,92	-243 235,09
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
	Tukitoimintojen kustannukset	22 518,00	20 979,93	13 556,81
	Poistot	0	238,10	297,50
	Korot	1626,92	1 432,19	2 432,38
	Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	24 144,92	22 650,22	16 286,69
	Kokonaiskustannukset yhteensä	783 455,12	780 233,14	769 147,78
	YLIJÄÄMÄ/ALLIJÄÄMÄ	-153 406,86	-210 743,14	-259 521,78
	Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	139 282,20	179 650,91	252 349,09
	YLIJÄÄMÄ/ALLIJÄÄMÄ HINTATUEN JÄLKEEN	-14 124,66	-31 092,23	-7 172,69
	Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	144 000,00	179 650,91	288 000,00
	KUSTANNUSVASTAAVUUS %	-24,35	-37,01	-50,92

8.5.2 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

CIMOssa yhteisrahoitteinen toiminta muodostaa merkittävän osan toiminnan rahoituksesta. Vuoden 2009 osalta yhteisrahoitteisiksi on luokiteltu seuraavat yhteisrahoitteiset toiminnot:

- EU-ohjelmien hallinnointi (LLP-ohjelma, Youth in Action -nuorisotoimintaohjelma, Euroguidance, Eurodesk, Kulttuuri – ja Kansalaisten Eurooppa-ohjelmat)
- Muut EU:n rahoittamat projektiluonteisemmat yhteisrahoitteiset hankkeet (Bologna promootio-ohjelmat jne.)
- Pohjoismaisen ministeriöneuvoston rahoittama Nordplus-ohjelma
- Muiden ministeriöiden rahoittama ohjelmahallinto (North-South-South, YK:n apulaisasiantuntija-ohjelma, Virkamiesvaihto-ohjelma, Euroguidance-toiminta)

- o Suomen Akatemian tutkimusrahoitus

Nettobudjetoidun toimintamenomomentin yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot koostuvat lähinnä talousarvion ulkopuolisesta EU:n ja Pohjoismaisen ministerineuvoston rahoituksesta CIMOn ohjelmahallintoon. Muu yhteisrahoitteinen toiminta on vähäistä. Talousarvionalouden sisäisessä yhteisrahoitteisessa toiminnassa on huomioitu mm. ulkoasiainministeriön ja valtiovarainministeriön rahoittaman ohjelmahallinnon sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimintarahoitusta. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat kaikkiaan 2,6 miljoonaa.

Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset olivat vuonna 2009 suuruudeltaan edellisvuoden tasoa eli noin 3,5 miljoonaa euroa. Suurin erilliskustannuserä koostui 2,3 miljoonaan euroon nousseista välittömistä henkilöstökustannuksista. Henkilöstökustannusten osuus erilliskustannuksista oli 65 prosenttia. Yhteisrahoitteisiin toimintoihin kohdentui 48,2 välitöntä henkilötyövuotta. Osuus yhteiskustannuksista kasvoi mm. uusien toimitilojen myötä. Näistä suurimpina hankkeina LLP-ohjelmakokonaisuus sitoi välittöminä työpanoksina noin 28 henkilötyövuotta sekä Youth in Action -nuorisotoimintaohjelma puolestaan 7,8 henkilötyövuotta. LLP-ohjelman osuus oli puolet CIMOn yhteisrahoitteisen toiminnan kokonaiskustannuksista.

Yhteisrahoitteinen toiminnan kustannusvastaavuus on edellisvuosien tapaan alijäämäinen, koska useimpiin toimintoihin ja hankkeisiin liittyy myös rahoitusosuuksia valtion talousarvioista opetusministeriön täydentävänä rahoituksena tai CIMOn toimintamenojen kohdistuksina.

Taulukko 55. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

YHTEISRAHOITTEINEN TOIMINTA 2009				
		2009	2008	2007
TUOTOT				
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot				
	Elinkeinoelämältä saatu rahoitus	0	2 200	20 725
	Valtion virastoilta saatu rahoitus	613 870	540 939	293 814
	EU:lta saatu rahoitus	1 808 367	1 735 809	1 473 202
	Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	197 631	235 406	192 099
	TUOTOT YHTEENSÄ	2 619 868	2 514 355	1 979 840
KUSTANNUKSET				
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	23 091	26 730	48 144
	41 Henkilöstökustannukset	2 335 580	2 175 205	1 835 237
	42 Vuokrat	56 801	68 601	66 175
	43 Palvelujen ostot	615 097	754 427	586 015
	45 Muut erilliskustannukset	538 704	503 555	526 321
	Erilliskustannukset yhteensä	3 569 273	3 528 518	3 061 891
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
	Tukitoimintojen kustannukset	579 483	580 497	530 981
	Poistot	13 524	22 074	16 243
	Muut yhteiskustannukset	453 653	288 498	267 982
	Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 046 660	891 069	815 206
	KOKONAISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	4 615 933	4 419 587	3 877 097
	KUSTANNUSVASTAAVUUS (Tuotot-kustannukset)	-1 996 065	-1 905 232	-1 897 257
	Kustannusvastaavuus %	-43,24 %	-43,11 %	-48,93 %

Muut keskeiset tilinpäätöslaskelmien liitteinä annettavat tiedot

Liite 1	Tuotto- ja kululaskelma
Liite 2	Tase
Liite 3	Talousarvion toteumalaskelma
Liite 4	Nettoutetut tulot ja menot
Liite 5	Henkilöstökulujen erittely
Liite 6	Rahoitustuotot ja -kulut
Liite 7	Taseen rahoituserät ja velat

Virallinen tilinpäätöksen liite-erittelynumerointi poikkeaa yllä olevasta. Liitteinä on esitetty vain ne viralliset liitelaskelmat, joissa CIMOlla on OPM tilivirastoon kuuluvana virastona raportoitavia tietoja. Poistoja koskevat liitteet on vuonna 2009 esitetty tiliviraston liitelaskelmissa opetusministeriön tilinpäätöksessä.

Liite 1. Tuotto- ja kululaskelma

		1.1. -31.12.2009		1.1. -31.12.2008
Toiminnan tuotot				
Vuokrat ja käyttökorvaukset	656 708,00		560 015,00	
Muut toiminnan tuotot	5 143 303,94	5 800 011,94	4 966 417,65	5 526 432,65
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	233 082,92		305 073,25	
Henkilöstökulut	6 222 902,86		5 733 412,83	
Vuokrat	1 103 301,59		1 004 149,95	
Palvelujen ostot	1 709 986,94		1 751 788,85	
Muut kulut	996 175,04		933 362,15	
Poistot	29 561,90		48 902,74	
Sisäiset kulut	2 774 613,17	-13 069 624,42	2 657 142,51	-12 433 832,28
Jäämä I		-7 269 612,48		-6 907 399,63
Rahoitustuotot- ja kulut				
Rahoitustuotot	846,48		4 844,28	
Rahoituskulut	-5157,89	-4 311,41	-4 797,29	46,99
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	249,13	249,13		0,00
Jäämä II		-7 273 674,76		-6 907 352,64
Siirtotalouden tuotot ja kulut				
Kulut:				
Käyttötalouden kulut kunnille	1 106 077,27		802 034,74	
Käyttötalouden kulut kuntayhtymille	1 099 368,00		940 639,27	
Käyttötalouden kulut elinkeinoelämälle	1 570,00		4 391,73	
Käyttötalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	516 468,00		509 567,90	
Käyttötalouden kulut kotitalouksille	1 784 289,99		1 840 375,58	
Muut käyttötalouden kulut ulkomaille	144 295,38		140 486,47	
Käyttötalouden kulujen palautukset	-149 453,90	-4 502 614,74	-89 154,85	-4 148 340,84
Jäämä III		-11 776 289,50		-11 055 693,48
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Perityt arvonnisäverot	36 426,95		54 541,51	
Suonitetut arvonnisäverot	-505 033,69	-468 606,74	-456 557,05	-402 015,54
Tilikauden kulujäämä		-12 244 896,24		-11 457 709,02

Liite 2. Tase

TASE				
Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus (CIMO)				
VASTAAVAA		31.12.2009		31.12.2008
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	2 094,79		4 603,79	
Muut pitkävaikuttiset menot	29 832,00	31926,79	48 213,55	52 817,34
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja laitteet	19 679,24		17 395,81	
Kalusteet	0,00	19 679,24	0,00	17 395,81
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHT.		51 606,03		70 213,15
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
Pitkäaikaiset saamiset				
Muut pitkäaikaiset saamiset	3 065,28	3 065,28	9 215,36	9 215,36
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	57 268,40		1 878 860,36	
Siirtosaamiset	107 532,75		174 392,82	
Muut lyhytaikaiset saamiset	34 361,39		31 230,81	
Ennakkomaksut	22 031,13	221 193,67	13 449,62	2 097 933,61
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatili	0		0,00	
Muut pankkitilit	12 040 438,73	12 040 438,73	6 098 965,45	6 098 965,45
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHT.		12 264 697,68		8 206 114,42
Sisäisen rahaliikkeen tilit		- 5 977 868,15		-13 883 436,76
VASTAAVAA YHTEENSÄ *		6 338 435,56		-5 607 109,19
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998				
Valtion pääoma 1.1.1998	-1 943 209,31		-1 943 209,31	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-102 291 937,44		-90 834 228,42	
Tilikauden tuotto- / kulujäämä	-12 244 896,24	-116 480 042,99	-11 457 709,02	-104 235 146,75
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen				
Saadut ennakot	327 896,62		351 090,22	
Ostovelat	1 398 568,90		498 934,14	
Tilivirastojen väliset tilitykset	109 445,94		119 391,47	
Edelleen siirrettävät erät	1 650 049,92		146 735,80	
Siirtovelat	990 732,29		830 970,72	
Muut lyhytaikaiset velat	14 370 822,25	18 847 515,92	8 655 073,39	10 602 195,74
VASTATTAVAA YHTEENSÄ *		-97 632 527,07		-93 632 951,01
* huom. vastattavaa ja vastaavaa tiedot eivät mene taselaskelmassa tasan, laskenta toteutuu puhtaasti vain tilivirastotason taselaskelmassa opetusministeriön tiliviraston taseliitteessä (ei maksupistekohtaisesti)				

Liite 3. Talousarvion toteumalaskelma

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus (CIMO)										
Talousarvion toteumalaskelma, tilinpäätös 2009										
Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2008	Talousarvio 2009 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2009	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %					
11. Verot ja veronluonteiset tulot	5 937,24	0,00	0,00	0,00						
11.04.21. Alv-tulot	5 937,24	0,00								
12. Sekalaiset tulot	47 345,07	0,00	0,00	0,00						
12.29.99 OPM:n hallinnonalan muut tulot	33 145,07	0,00	0,00	0,00						
12.39.04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen perustukset	14 200,00	0,00	0,00	0,00						
Tuloarviotilit yhteensä	53 282,31	0,00	0,00	0,00						
Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2008	Talousarvio 2009 (TA + LTA:t)	2009 talousarvion määrärahat		Tilinpäätös 2009	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2009	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirryneet	Käytettyinä vuonna 2009	Käytetty vuonna 2009 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala										
28.40.21 Tuottavuuden edistäminen (smr 3 v)	19 000,00	-	-	-	-	-	14 164,00	14 164,00	2 830,68	11 333,32
29. Opetusministeriön hallinnonala										
29.01.03 CIMO:n nettobudjetoidut toimintamenot (smr 2v)	8 352 000,00	8 773 000,00	7 822 318,42	950 681,58	8 773 000,00	-	1 058 553,42	9 831 553,42	8 880 871,84	950 681,58
29.01.03.1 Toimintamenot	3 722 000,00	4 143 000,00	3 752 640,23	390 359,77	4 143 000,00	-	444 069,12	4 587 069,12	4 196 709,35	390 359,77
29.01.03.2 Maksullisen palvelotoiminnan tukeminen	144 000,00	144 000,00	139 282,20	4 717,80	144 000,00	-	-	144 000,00	139 282,20	4 717,80
29.01.03.3 Suomen kielen ja kulttuurin opetus ulkomaisissa yliopistoissa	1 684 000,00	1 684 000,00	1 658 174,12	25 825,88	1 684 000,00	-	82 609,11	1 766 609,11	1 740 783,23	25 825,88
29.01.03.4 Kv.henkilövaihdon apurahat ja avustukset	2 802 000,00	2 802 000,00	2 272 221,87	529 778,13	2 802 000,00	-	531 875,19	3 333 875,19	2 804 097,06	529 778,13
29.01.21 Kansainvälinen yhteistyö (smr 2v)	335 500,00	405 500,00	348 991,11	56 508,89	405 500,00	-	45 721,62	451 221,62	394 712,73	56 508,89
29.01.21.11 Eräät kv.yhteistyön menot	180 000,00	245 000,00	238 338,03	6 661,97	245 000,00	-	-	245 000,00	238 338,03	6 661,97
29.01.21.22 Kv.kulttuuriyhteistyö	75 500,00	75 500,00	74 024,96	1 475,04	75 500,00	-	721,62	76 221,62	74 746,58	1 475,04
29.01.21.3 Muut kv.hankkeet	80 000,00	85 000,00	36 628,12	48 371,88	85 000,00	-	45 000,00	130 000,00	81 628,12	48 371,88
29.01.29 OPM arvontuloveromenot	381 123,24	438 786,98	438 786,98		438 786,98	-				
29.01.70.2 Kaluston hankinta, CIMO	160 000,00	-	-	-	-	-	36 407,60	36 407,60	36 407,60	-
29.10.20 Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen (smr 2v)	179 000,00	179 000,00	161 657,75	17 342,25	179 000,00	-	48 917,77	227 917,77	210 575,52	17 342,25
29.20.21 Ammatillisen koulutuksen kehittäminen	95 000,00	85 000,00	74 700,46	10 299,54	85 000,00	-	47 850,09	132 850,09	122 550,55	10 299,54
29.30.21 Aikuis-koulutuksen kehittäminen (smr 2 v)	135 500,00	350 000,00	279 316,70	70 683,30	350 000,00	-	-	350 000,00	279 316,70	70 683,30
29.30.21.3 Muu aikuiskoulutuksen kehittäminen	135 500,00	350 000,00	279 316,70	70 683,30	350 000,00	-	-	350 000,00	279 316,70	70 683,30
29.40.21 Ammattikorkeakoulujen kehittäminen (smr 2v)	518 000,00	558 000,00	443 298,83	114 701,17	558 000,00	-	98 409,92	656 409,92	541 708,75	114 701,17
29.50.20 Yliopistolaitoksen yhteiset menot (smr 3 v)	736 350,00	674 000,00	426 365,36	247 634,64	674 000,00	-	224 454,89	898 454,89	640 321,53	258 133,36
29.50.20.1 Tutkimus-, kehittämis- ja julkaisu toiminta	736 350,00	674 000,00	426 365,36	247 634,64	674 000,00	-	224 454,89	898 454,89	640 321,53	258 133,36
29.50.22 Yliopistolaitoksen yhteiset menot (smr 3 v)	-	-	-	-	-	-	6 572,17	6 572,17	6 572,17	-
29.50.22.1. Tutkimus-, kehittämis- ja julkaisu toiminta	-	-	-	-	-	-	6 572,17	6 572,17	6 572,17	-
29.60.50.1 Akatemian tutkimusmäärärahat (smr 2 v)	24 000,00	-	-	-	-	-	5 234,62	5 234,62	5 234,62	-
29.80.52 Veikkaus- ja rahapajaisten voittovarat taiteen edistämiseen (arvio määräraha)	103 017,36	110 000,00	110 000,00	-	110 000,00	-		110 000,00	110 000,00	
29.80.52.09 OPM:n käytettäväksi	103 017,36	-	-	-	-	-				
29.80.52.26 OPM:n käytettäväksi	-	110 000,00	110 000,00	-	110 000,00	-		110 000,00	110 000,00	
29.80.52.28 OPM:n käytettäväksi	-	-	-	-	-	-				
29.91.50 Veikkausvoittovarat nuorisotyön edistämiseen	348 655,83	385 000,00	385 000,00					385 000,00	385 000,00	
29.99.50.09 Kansainvälinen yhteistyö										
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala										
32.80.51.21 Palkkaukset	9 990,08									
Määrärahatilit yhteensä	11 397 136,51	11 958 286,98	10 490 435,61	1 467 851,37	11 573 286,98	0,00	1 586 286,10	13 105 786,10	11 616 102,69	1 489 683,41

Liite 4. Nettotuetut tulot ja menot

CIMOn nettobudjetoidut toimintamenot (2-vuotinen siirtomääräraha)											
Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2008	Talousarvio 2009 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2009 määrärahojen		Tilinpäätös 2009	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
CIMOn toimintamenot				käyttö vuonna 2009	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2009	Käyttö vuonna 2009 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
290103	Bruttomenot	11 200 138,10	10 958 000	10 770 504,43		11 721 186,01	11 721 186,01				
	Bruttotulot	2 848 138,00	2 185 000	2 948 186,01		2 948 186,01	2 948 186,01				
	Nettomenot	8 352 000,10	8 773 000,00	7 822 318,42	950 681,58	7 822 318,42	8 773 000,00	1 058 533,42	9 831 533,42	8 880 851,84	950 681,58

Liite 5. Henkilöstökulujen erittely

	2009	2008
Henkilöstökulut	5 104 823,04	4 621 662,28
Palkat ja palkkiot	4 948 706,81	4 612 167,06
Tulosperusteiset erät		-
Lomapalkkavelan muutos	156 116,23	- 9 495,22
Henkilösivukulut	1 118 079,82	1 111 750,55
Eläkekulut	936 295,32	905 262,16
Muut henkilösivukulut	181 784,50	206 488,39
Yhteensä	6 222 902,86	5 733 412,83
Johdon palkat ja palkkiot (*), josta - tulosperusteiset erät	153 904,48	170 228,83
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	900,00	960,00
Jokto	900,00	960,00
Muu henkilöstö		
* Tahti / kuukausiansiot palkkarakenteen (Y6) mukaisesti		

Liite 6. Rahoitustuotot – ja kulut

	2009	2008	Muutos 2009-2008
Rahoitustuotot			
Korot euromääräisistä saamisista	846,48	4 844,28	3 997,80
Korot vahuttamääräisistä saamisista			0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista			0,00
Osingot			0,00
Liikelaitosten voiton tuloutukset			0,00
Muut rahoitustuotot			0,00
Rahoitustuotot yhteensä	846,48	4 844,28	3 997,80
Rahoituskulut			
Korot euromääräisistä veloista	1 546,30	2 216,40	329,90
Korot vahuttamääräisistä veloista			0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista			0,00
SWAP-maksut veloista			0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot			0,00
Muut rahoituskulut	3 611,59	2 580,89	1 030,70
Rahoituskulut yhteensä	5 157,89	4 797,29	1 360,60
Netto	-4 311,41	46,99	2 637,20

Allekirjoitus

CIMOn johtaja on hyväksynyt vuoden 2009 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen 15.3.2010.

Pasi Sahlberg
johtaja